

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra nederlandistiky

Studijní rok 2009/2010

Leesbevordering in Vlaanderen, Nederland en Tsjechië

Bakalářská práce

3. ročníku bakalářského studia

Nizozemština pro hospodářskou praxi

The promotion of reading in Flanders, Netherlands and Czech Republic

Kateřina Lempartová

Vedoucí práce: **PhDr. Mgr. et Bc. Eva Brázdová Toufarová**

Olomouc 2010

Verklaring

Ik verklaar hiermee dat ik deze Bachelorscriptie zelfstandig heb geschreven. Alle literatuur en bronnen die ik gebruikt heb, zijn in de literatuurlijst opgenomen.

Te Olomouc op 11 mei 2010

Kateřina Lempartová

Dankbetuiging

Ik wil graag van harte mijn dank betuigen aan mijn begeleidster PhDr. Mgr. et Bc Eva Brázdová Toufarová voor haar waardevolle adviezen, steun en geduld.

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN	6
LIJST VAN AFKORTINGEN	7
1 INLEIDING	8
2 BIBLIOTHEKEN.....	10
2.1 KORTE GESCHIEDENIS VAN DE BIBLIOTHEKEN	10
2.2 FUNCTIE VAN EEN BIBLIOTHEEK.....	11
2.3 SOORTEN BIBLIOTHEKEN	12
2.3.1 Openbare bibliotheken.....	12
2.3.2 Nationale bibliotheken.....	13
2.3.3 Wetenschappelijke bibliotheken	13
2.3.4 Muziekbibliotheek	14
2.3.5 Digitale bibliotheek	14
2.4 BIBLIOTHEKEN IN DE TSJECHISCHE REPUBLIEK	15
2.4.1 De Nationale bibliotheek en dergelijke	15
2.4.2 Gemeentelijke bibliotheken	16
2.4.3 Basisbibliotheken.....	16
2.4.4 Gespecialiseerde bibliotheken	16
3 HET MODERNE TIJDPERK EN ZIJN INVLOED OP HET LEZEN	17
3.1 HET LEESGEDRAG EN DIENS VERANDERINGEN ONDER DE INVLOED VAN COMMERCIEËLE CULTUUR EN NIEUWE TECHNOLOGIE	18
4 PROJECTEN DIE LEESBEVORDERING AANMOEDIGEN.....	23
4.1 VLAANDEREN	23
4.2 STICHTING LEZEN EN HAAR PROJECTEN	24
4.2.1 0 – 6 jaar	24
4.2.2 Voorleesweek	25
4.2.3 6 – 12 jaar	25
4.2.4 12 – 15 jaar	26
4.2.5 15 – 18 jaar	27
4.2.6 Boekenzoeker.org.....	28
4.2.7 Volwassenen.....	28
4.3 LEESBEVORDERING IN NEDERLAND	28
4.3.1 Stichting Lezen in Nederland	29
4.3.2 Kunst van Lezen	29
4.3.3 Boekstart.....	29
4.3.4 Faciliteren bibliotheek binnen piloot taalachterstanden.....	30
4.3.5 Kennismaking cultuurhistorische canon.....	31
4.3.6 Landelijk dekkende voorziening van netwerken	32
4.3.7 Leeskunssst.....	32
4.3.8 VoorleesExpress	33
4.4 LEESBEVORDERING IN TSJECHIË	34
4.4.1 Bond van Tsjechische boekverkopers en uitgevers	34
4.4.2 Wij groeien met het boek mee	35
4.4.3 Heel Tsjechië leest kinderen voor.....	36
4.4.4 Het boek van mijn hart	38
4.4.5 Leeszalen.cz.....	38
4.4.6 Een nacht met Andersen	41
4.4.7 Kinderboekenbeurs in Liberec.....	42
5 ENQUÊTE	43
6 CONCLUSIE	46

RESUMÉ IN HET TSJECHISCH.....	47
RESUMÉ IN HET ENGELS.....	48
BIBLIOGRAFIE	49
BIJLAGE	54
ANOTACE.....	55

LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN

GRAFIEK 1.....	19
GRAFIEK 2.....	20
GRAFIEK 3.....	21
GRAFIEK 4.....	21
TABEL 1	39
TABEL 2	40
TABEL 3	40
TABEL 4	41
GRAFIEK 5.....	43
GRAFIEK 6.....	44
GRAFIEK 7.....	44
GRAFIEK 8.....	45

LIJST VAN AFKORTINGEN

BBC	British Broadcasting Corporation
bijv.	bijvoorbeeld
BSE	Beroep secundair onderwijs
Bv	besloten vennootschap
ckv	Culturele en kunstzinnige vorming
ČT	Česká televize
enz.	enzovoort
IBBY	International Board on Books for Young People
KJV	Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen
n. Chr.	na Christus
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
PSO's	Provinciale Service Organisaties
ROC	Regionaal opleidingscentrum
skip	Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky
t/m	tot en met
TSO	Technisch secundair onderwijs
v. Chr.	voor Christus
VMBO	Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
zog.	zogenaamd

1 Inleiding

Het lezen is een fenomeen dat ons geestelijk gevoel ontwikkelt en ons de wereld van fantasie opent. Het lezen aait ons hart, geeft ons rust, moedigt ons aan, alarmeert en cultiveert ons. Door het lezen worden wij culturele mensen die hun problemen zonder geweld kunnen oplossen. Met het lezen moeten al baby's beginnen. Het maakt een sterke band tussen de ouders en kinderen en het leert onze kinderen van de boeken in het bijzonder houden. En het is tevens de beste investering in de toekomst van de kinderen. Het lezen helpt hun morele waarden krijgen, het vormt hun emotionele ontwikkeling en hun taalvaardigheid verbeteren.

Deze scriptie bespreekt het belang van de existentie van een boek en het lezen. Het aandachtspunt wordt aan zulke projecten geschonken die leesbevordering aanmoedigen. Alle projecten zijn er gedetailleerd voorgesteld. Een onderdeel van deze scriptie is een enquête die een verband tussen kinderen en boeken legt.

In het hoofdstuk *Bibliotheken* maken wij kennis met korte geschiedenis van de bibliotheken in het algemeen maar ook in Nederland, Vlaanderen en Tsjechië. Verder worden er functies en soorten bibliotheken in Nederland en Tsjechië beschreven. Vervolgens is er sprake van een onderzoek van docent Sak die kortom de ontwikkeling van het lezen in Tsjechië belicht. In het hoofdstuk *Het leesgedrag en diens veranderingen onder de invloed van commerciële cultuur en nieuwe technologie* wordt een overzicht van een ontwikkeling van het lezen tijdens de jaren negentig en de indruk van de digitale wereld op het lezen in Tsjechië gegeven.

In het hoofdstuk *Projecten die leesbevordering aanmoedigen* wordt voornamelijk aandacht geschonken aan de leesbevordering in Vlaanderen, Nederland en Tsjechië. Er worden de belangrijkste organisaties die de leesbevordering aanmoedigen voorgesteld. Verder zijn enkele projecten in elk land, hun geschiedenis, stichters en ook hun invloed op de gemeenschap beschreven. De bedoeling was om uit te zoeken wat de maatschappij doet om het lezen van boeken tussen de mensen populair te houden.

Deze scriptie wordt door een kleine enquête geëindigd. De enquête betreft hedendaagse verband tussen de kinderen en de boeken. De enquête was in de jaren 2008-2009 aan de gang. De zestig kinderen uit Vlaanderen, Nederland en Tsjechië worden aan de

enquête deelgenomen. Met de resultaten wordt ons het hoofdstuk *Enquête* bekend. Hoewel de enquête niet groot is, haar resultaten zijn heel opwekkend.

2 Bibliotheken

2.1 Korte geschiedenis van de bibliotheken

Eerste bibliotheken werden al in het oude Sumer gekend. In het oude Griekenland worden de boeken door belangrijke mannen van het land bijvoorbeeld de filosoof Aristoteles verzameld. Maar de belangrijkste bibliotheek van de oudheid was de Bibliotheek van Alexandrië, die door Ptolemeus II aan het begin van de 3^e eeuw voor Christus werd opgericht. In de bibliotheek van Alexandrië waren er ongeveer dertigduizend boeken en zevenhonderdduizend papyrusrollen en zij bevatte alle kennis van de toenmalige wereld. De bibliotheek bestond bijna duizend jaar, daarna werd zij vernietigd.¹

In de middeleeuwen bestonden de bibliotheken vooral in de kloosters. Maar met het ontstaan van de universiteiten ging het centrum van opleiding naar de universiteiten verhuizen. In die tijd waren de voornaamste opleidingscentra in Parijs, Genua, Venetië en Praag. De belangrijke bibliotheken van de middeleeuwen zijn: de bibliotheek van de Sorbonne, die te zijntijd de grootste boekenverzameling had en de bibliotheek in Oxford. Voor de verspreiding van de bibliotheken was de uitvinding van de boekdruk van belang. De boekenmarkt werd groter, meer en meer mensen konden boeken lezen en er was duidelijk de behoefte aan meer plaatsen voor het bewaren van boeken. Dit was één van de belangrijkste redenen die tot gevolg hadden het verspreiden van bibliotheken in de hele wereld. Vanaf het eind van de zestiende eeuw ontstonden er in Europa eerste openbare bibliotheken. Tot de eerste openbare bibliotheken behoorden de Bodleian Bibliotheek te Oxford (1602), de Bibliotheek Angelica te Rome (1604) en de Bibliotheek Ambrosiana te Milaan (1609).

Tegenwoordig zijn de bibliotheken centra van de belangrijke informatie. Wij kunnen er alle beschikbare informatie van alle genres terugvinden. En met behulp van de uitvindingen zoals computer en internet is alle informatie makkelijker en sneller beschikbaar. Tussen de grootste en belangrijkste bibliotheken ter wereld behoren de Library of Congress de Nationale bibliotheek van de Verenigde Staten in Washington, de British Library de nationale bibliotheek van het Verenigd Koninkrijk in Londen en ook de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

De oudste universiteitsbibliotheek in Nederland is de Universiteitsbibliotheek Leiden. Deze is meer dan vier eeuwen oud. De Universiteitsbibliotheek bevat duizenden van

¹ Zie meer op http://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis_van_het_bibliotheekwezen. (6. 4. 2009).

historische materialen, die voor de wetenschap en onze toekomst van een grenzeloze betekenis is. Hierbij denken we vooral aan al die verschillende boeken, kaarten, tekeningen, prenten, brieven, tijdschriften, e-boeken, e-tijdschriften, banden en foto's die we ter plekke ter beschikking hebben.

De oudste bibliotheek in België is de Koninklijke Bibliotheek van België in Brussel. Het begin van de Koninklijke Bibliotheek dateert van de vijftiende eeuw.²

Tot de oudste Tsjechische bibliotheken behoren de bibliotheek te Břevnov 993 n. Chr. en de bibliotheek te Strahov 1140 n. Chr. Beide zijn kloosterbibliotheken. Het meest beroemde deel van de Strahovse verzameling zijn de Strahovse gospels uit de negende en tiende eeuw. Maar de oudste universiteitsbibliotheek in Tsjechië is de Bibliotheek van Karelsuniversiteit³, die net als de universiteit zelf, in het jaar 1348 was opgericht en haar eerste geschrift ontving ze van haar oprichter Karel IV persoonlijk. In de 19^e eeuw ontstonden universiteitsbibliotheken in Olomouc⁴ en Brno.⁵

2.2 Functie van een bibliotheek

Wat is eigenlijk de functie van de bibliotheken? Als ik een boek wil lenen, ga ik naar de bibliotheek. Als ik een CD wil lenen, kan ik tegenwoordig ook naar de bibliotheek gaan. En ook als ik vreemde talen wil studeren, ga ik naar de bibliotheek. Als ik met andere mensen wil praten, ga ik ook naar de bibliotheek. Dus de basisfuncties van de bibliotheek zijn als volgt:

- informatief
- educatief
- cultureel en maatschappelijk

Het doel van een bibliotheek is de boeken en andere informatiedragers te verzamelen, ordenen, verzorgen en bewaren. Heden ten dage breiden de bibliotheken hun activiteiten uit. Ze organiseren bijvoorbeeld lezingen voor het grote publiek, voorlezingen voor alle leeftijdsgroepen, veel soorten tentoonstellingen, ontmoetingen met de bekende schrijvers of

² Overgenomen van http://www.kbr.be/informations/histoire_nl.htm. (7. 4. 2009).

³ Zie meer op <http://www.cuni.cz/>. (7. 4. 2009).

⁴ Zie meer op <http://www.upol.cz/>. (7. 4. 2009).

⁵ Zie meer op <http://www.muni.cz/>. (7.4. 2009).

met belangrijke plaatselijke burgers. Ze bieden cursussen aan zoals taal- en computercursussen, universiteit van de derde leeftijd en organisatie van verschillende culturele gebeurtenissen enz.

2.3 Soorten bibliotheken

In Nederland bestaan volgende soorten van bibliotheken:

- Openbare bibliotheken
- Nationale bibliotheken
- Wetenschappelijke bibliotheken
- Muziekbibliotheken
- Digitale bibliotheek⁶

2.3.1 Openbare bibliotheken

In Nederland zijn de openbare bibliotheken in de Vereniging van Openbare Bibliotheken verenigd. De eerste openbare bibliotheek in Nederland ontstond ongeveer in het begin van de 20^e eeuw. De openbare bibliotheken hebben ervoor gezorgd dat het lezen een massale bezigheid is geworden. Vanaf het begin waren de openbare bibliotheken alleen in de grote steden en het platteland bleef een lange tijd achter. Voor de Tweede Wereldoorlog verzorgde de boeken op het platteland de Centrale Vereniging van Reizende Bibliotheken. Na de oorlog zijn het de Provinciale Bibliotheekcentrales, die vooral de gemeenten met minder dan dertig duizend bewoners verzorgen. Er bestaat ook de zgn. bibliotheekbus, wat een rijdende bibliotheek is, die naar de kleinste gemeenten kan komen.

Sinds van de jaren negentig van de twintigste eeuw zijn de openbare bibliotheek zich richten op digitale dienstverlening. Tegenwoordig hebben bijna alle openbare bibliotheken gratis of getarifeerd internet. De gebruikers kunnen de bibliotheekcatalogi via internet bekijken en van huis uit reserveren, verlengen of lenen. Alles is mogelijk via internet of op de website van de bibliotheek Ook de medewerkers van de bibliotheken sturen hun klanten berichten elektronisch. Er bestaat ook een vraagdienst, die Al@din heet, die op alle mogelijke

⁶ Ovegenomen van http://wapedia.mobi/nl/Bibliotheek_%28algemeen%29#2. (8. 4. 2009).

vragen een antwoord geeft. De openbare bibliotheken moeten op alle soorten bezoekers voorbereid zijn. Bijvoorbeeld op scholieren, zieken, minder-mobielen, bejaarden, buitenlandse werknemers, gevangenen, gehandicapten enz. Ook de ruimte in de bibliotheek moet heel systematisch en logisch voor gebruikers afgedaald zijn. Er is de klassieke boekafdeling, waar alle geschreven documenten zijn. Deze afdeling is nog in doelgroepen verdeeld: jeugd, educatie, visueel gehandicapten, 55+/ouderen, genootschappen. Elke groep is verder gedeeld. Bijv. Educatie: voor- en vroegschoolse educatie, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, volwasseneneducatie. Gehandicapten: Er zijn luisterboeken, daisy cd-rom, cd's. Er kunnen wij nog andere afdeling vinden: gedrukte media, audiovisuele media, fysieke diensten, facilitaire diensten. Er bestaan ook speciale bibliotheken voor blinden en slechtzienden, de blindenbibliotheken.⁷

2.3.2 Nationale bibliotheken

De nationale bibliotheken verzamelen alle informatiedragers, die in of over het desbetreffende land worden uitgegeven. In Nederland speelt deze rol de Koninklijke bibliotheek, die in Den Haag te vinden is. Deze omvatte Depot van Nederlandse publicaties, waar bijna alle Nederlandse uitgegeven publicaties van depotplicht moeten komen. De functie van een nationale bibliotheek is vooral het verzamelen; er wordt zeer weinig uitgeleend of advies gegeven. Ze verzorgt altijd een historische collectie van boeken, die tot het nationaal cultureel erfgoed behoort. Één van het hoofddoelen van de Nationale bibliotheek is het samenstellen van een nationale bibliografie. Om dit te bereiken werken de Nationale bibliotheken samen met de hele wereld.

De Nationale bibliotheek van België is de Koninklijke bibliotheek van België, die in Brussel zetelt.⁸

2.3.3 Wetenschappelijke bibliotheken

De wetenschappelijke bibliotheken behoren tot elke universiteit, hoger opleidingsinstituten of tot de wetenschappelijke instituten. De oudste Nederlandse Universiteitsbibliotheek is in Leiden en de grootste is de bibliotheek van de Universiteit van

⁷ Overgenomen van http://nl.wikipedia.org/wiki/Openbare_bibliotheek (8. 4. 2009).

⁸ Zie meer op http://nl.wikipedia.org/wiki/Nationale_bibliotheek (8. 4. 2009).

Amsterdam. Er zijn vele speciale collecties met onderscheiden genres. Sommige zeer bijzondere en kostbare collecties zijn slechts ter inzage gelegd en mogen niet uitgeleend worden.

2.3.4 Muziekbibliotheek

De muziekbibliotheek verzamelt vooral bladmuziek en boeken en tijdschriften over de muziek. Het woord bladmuziek betekent de op papier geschreven muzieknotatie. In Nederland is er de Muziekbibliotheek van de Omroep, die de grootste dergelijke collectie bezit. Haar collectie is al van de grote deel via online catalogus ontsloten. De collectie beheert de klassieke muziek (350 000 titels) en ongeveer (200 000 titels) van de lichte muziek.⁹

2.3.5 Digitale bibliotheek

De digitale bibliotheek is een bibliotheek, die via online systeem beschikbaar is. Barry Leiner, die één van oprichters van internet is, heeft de digitale bibliotheek gedefinieerd als volgt: *"De verzameling van diensten en informatieobjecten die de gebruiker helpen in het omgaan met informatieobjecten en de organisatie en bewaring van deze objecten die direct of indirect beschikbaar zijn via digitale/elektronische wegen."*¹⁰

De briljante voorbeelden van de digitale bibliotheken zijn:

- Project Gutenberg, <http://www.gutenberg.org/wiki/Main>
- de website Europeana, <http://europeana.eu/portal/>
- Digitale Bibliotheek der Nederlandse Letteren, <http://www.dbnl.org/>

Deze bevatten miljoenen bekendste, maar ook minder bekende banden, die ze aan het grote publiek ter beschikking stellen. De website Europeana biedt ook materialen aan van de nationale bibliotheken van lidstaten van de Europese Unie en ook van de grootste Europese Musea. Dus alles wat iets met de cultuur te maken heeft, kunnen wij er vinden.

⁹ Zie meer op http://en.muziekbibliotheekvandeomroep.nl/mco_page/collectie (8. 4. 2009).

¹⁰ Overgenomen van http://nl.wikipedia.org/wiki/Digitale_bibliotheek (9. 4. 2009).

2.4 Bibliotheken in de Tsjechische Republiek

De Tsjechische Republiek kent volgende soorten bibliotheken:

1. De Nationale bibliotheek van de Tsjechische Republiek, Praag

De bibliotheek en de drukkerij van K. E. Macana voor blinden, Praag

Moravská zemská knihovna, Brno

2. Gemeentelijke bibliotheken

3. Basisbibliotheken

4. Gespecialiseerde bibliotheken

2.4.1 De Nationale bibliotheek en dergelijke

In de Tsjechische Republiek bestaan er 6170 bibliotheken. De oudste en grootste onder hen is de Nationale bibliotheek die tot de voornaamste Europese en wereldbibliotheken behoort. De Nationale bibliotheek bevindt zich in het grootste bouwcomplex uit het baroktijdperk in Tsjechië, dat Klementinum heet en dat het rijksmonument is.¹¹

Het doel van De bibliotheek en de drukkerij van K. E. Macana voor blinden is aan blinden en slechtzienden inwoners alle soorten van informatie te geven met een hulp van het brailleschrift, de brailledruk, digitale teksten en met geluidopnamen. Verlening voor cliënten is gratis.¹²

¹¹ Overgenomen van http://kisk.phil.muni.cz/wiki/Syst%C3%A9m_knihoven_v_%C4%8CR#Krajsk.C3.A9_knihovny (9. 4. 2009).

¹² Overgenomen van http://kisk.phil.muni.cz/wiki/Syst%C3%A9m_knihoven_v_%C4%8CR#Krajsk.C3.A9_knihovny (9. 4. 2009).

2.4.2 Gemeentelijke bibliotheken

Gemeentelijke bibliotheken hebben een grote betekenis voor het grote publiek, studenten, docenten en ook voor de wetenschappers. Ze beschikken over een uniek informatief fonds, dat in andere bibliotheken niet te vinden is. Tot de functie van de gemeentelijke bibliotheken behoort ook een plicht voor basisbibliotheken een dienst te bewaren bijv. (de educatie van de bibliothecarissen, de controle van de projecten en ook te bezorgen systeem van het boekenlenen tussen de bibliotheken.) Een onderdeel van hun functie is ook inlichtingendienst en het verschaffen van informatie.¹³

2.4.3 Basisbibliotheken

Basisbibliotheken worden door gemeente gerealiseerd en gefinancierd. De basisbibliotheken bieden hun diensten vooral brede openbaarheid (kinderen, studenten, bejaarden) aan. Kernfuncties van de basisbibliotheken zijn: opbouwen en beheren van de collectie, beschikbaar stellen van informatie, uitlenen van media, beheren van een leden- en gebruikersinformatie. Ze organiseren culturele actie, excursie, diensten voor senioren en ook inlichtingendienst over een regio.¹⁴

2.4.4 Gespecialiseerde bibliotheken

Gespecialiseerde bibliotheken zijn universiteitsbibliotheken, wetenschappelijke, medische en ook bijv. museumbibliotheek.

¹³ Overgenomen van http://kisk.phil.muni.cz/wiki/Syst%C3%A9m_knihoven_v_%C4%8CR#Krajsk.C3.A9_knihovny (9. 4. 2009).

¹⁴ Overgenomen van http://kisk.phil.muni.cz/wiki/Syst%C3%A9m_knihoven_v_%C4%8CR#Krajsk.C3.A9_knihovny (9. 4. 2009).

3 Het moderne tijdperk en zijn invloed op het lezen

“Onze kinderen lezen niet!” Dit is een zin die we zeer vaak in onze omgeving horen. We horen het van de ouders, van de leraren en ook in de media. Maar toch is mijn ervaring een beetje anders. Ik stelde me een vraag: Is het echt zo erg? Lezen onze kinderen eigenlijk zo weinig of helemaal niet? En als dit het geval dan is, wat doen wij – de volwassenen – om deze situatie te veranderen? Hoe zorgen wij om aan onze kinderen terug de weg naar een boek te tonen? Op je de vraag proberen wij een antwoord in dit hoofdstuk te geven.

De tijd waarin wij leven, is snel, modern en helemaal elektronisch en digitaal. Wij kunnen zeggen dat een karakteristiek woord voor deze tijd een snelheid is. Wij moeten enorm veel elke dag moeten bereiken en doen en dat geldt ook voor de kinderen. Ze hebben voor hun activiteiten veel tijd nodig. Ze studeren, ze hebben hobby's, doen aan sport enz. en in alles moeten ze of willen ze tenminste zeer goed zijn. Dit eisen vaak hun ouders, maar vooral ook onze moderne tijd. Kortom – om dit alles aan te kunnen, heeft men veel tijd nodig en waar blijft er nog ruimte over voor het boek?

Onze tijd stelt hoge eisen aan iedereen inclusief kinderen. De tijd legt hen ook veel hinderlagen in de gedaante van de hedendaagse media. Het tegenwoordige aanbod is echt groot – van PC-spelletjes, internet, televisie, GSM's met MP3, MP4 en met allerlei andere opties. Deze toestellen zijn eensdeels grote helpers, maar aan de andere kant zijn ze grote tijdsvreter. Ze stellen een grote concurrentie voor het boek voor. Maar ze kunnen ook iets positiefs meebrengen. Als kinderen ervan gebruik maken, moeten ze wel daarbij lezen, vaak zelfs in een vreemde taal. En dat is een groot voordeel. Het is wel geen echte literatuur, maar het is van belang dat ze überhaupt lezen. De technische vooruitgang brengt ook vele andere mogelijkheden met zich mee zoals elektronische boeken en luisterboeken, die het klassieke boek vervangen en vooral bij de kinderen met een handicap gebruikt kunnen worden.

Alle boekenliefhebbers zijn zich van deze situatie bewust en wensen ze zich dat het boek terug tot het spel hoort. Ze initiëren interessante projecten om het boek weer populair te maken.

Ten eerste willen wij graag enkele feiten vermelden, die het lezen in de Tsjechische Republiek en de invloed van de nieuwe informatietechnologie erop betreffen. Deze gegevens worden overgenomen van het onderzoek dat in de jaren 1992, 1994, 2000 en 2005 de docent Sak heeft ingesteld.

3.1 Het leesgedrag en diens veranderingen onder de invloed van commerciële cultuur en nieuwe technologie

“Kniha bez čtenáře, bez gramotného člověka, který se chce seznámit s jejím obsahem je mrtvá. Četbou, přenosem jejích myšlenek do mysli člověka se stává živou.”¹⁵

Door de ontwikkeling van de wetenschap, technologie en industrie werd de schoolplicht in het jaar 1774 in het Oostenrijk-Hongarije gewettigd. Dank zij deze regeling steeg er de behoefte aan boeken. En in de loop der jaren ontstond er een nieuwe categorie van de lezers: kinderen en jeugd. Het is een sociale categorie die door goede economische situatie in de maatschappij kon ontstaan. Het is de categorie, die tussen de hoofdgebruikers van bibliotheken hoort.

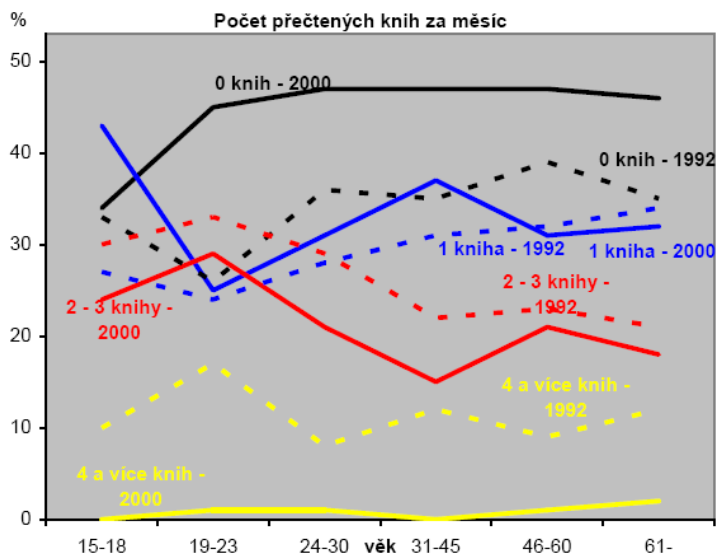
In de jaren negentig van de twintigste eeuw gebeurden er in de Tsjechische Republiek grote veranderingen op alle vlakken zoals is het politiek, economie, cultuur en maatschappij. Het lezen van boeken daalde massaal. Aan de andere kant bleven de boekenverkoop en het aantal uitgeleende boeken hetzelfde. Maar een gekocht of gelezen boek is iets anders.

De verandering van de leesattitude is onder meer een resultaat van de een uitbreiding van de nieuwe informatietechnologie in de maatschappij. Op deze plaats zouden wij graag resultaten van het onderzoek¹⁶ van doc. PhDr. Petr Sak, CSc. willen aanhalen, die zich met dit thema bezighouden.

¹⁵ Het boek zonder een lezer, zonder een beschaafde persoon die met een inhoud van het boek wil kennismaken is dood. Door het lezen en de overdracht van haar gedachten in de geest van de mens wordt het een levende. Overgenomen van Sak, Petr, *Kniha a četba v české společnosti na prahu digitálního věku*. Agentura sociologických výzkumů, Praha, p. 8. Zie <http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf> (15. 10. 2009).

¹⁶ Het onderzoek werd in de jaren 1992, 2000-2001 en 2005 gerealiseerd. Er waren 1818 respondenten die aan dit onderzoek in het jaar 2005 hebben deelgenomen. Het onderzoek werd in het kader van de subsidie van MPSV ČR gerealiseerd.

Grafiek 1: Aantal boeken gelezen per maand¹⁷

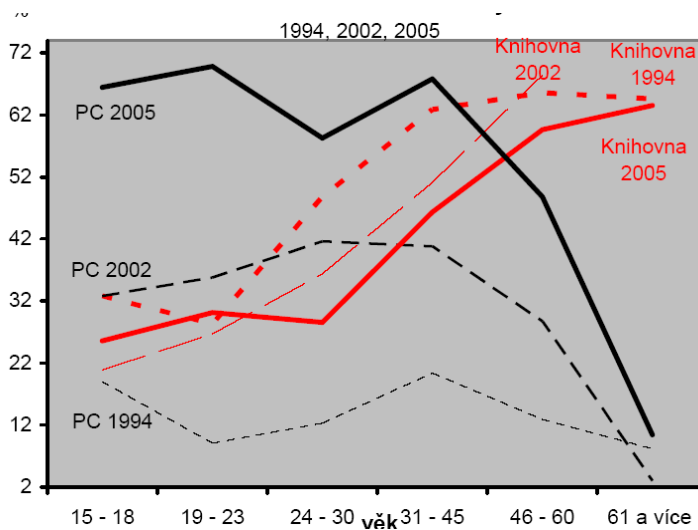

Deze bovenstaande grafiek laat zien de ontwikkeling van het lezen in de jaren 1992, 2000-2001 en 2005. Vanaf het jaar 1992 tot het jaar 2000 kunnen wij zien sterke daling van het lezen. Gele lijn laat zien dat de groep van de lezers die meer dan vier boeken per maand heeft gelezen bereikte het dieptepunt in vergelijking met zelfde groep (meer dan vier boeken per maand) in 1992 (de gele onderbroken lijn) zien we aandeel van de lezers tussen de 17% en 8% in alle leeftijdsgroepen. Een enorme daling van het lezen werd in de leeftijdsgroep vanaf de 19 en tot 23 jaar. Het is de groep waarin meer dan één derde van hun aan de universiteit studeert en het lezen hoort tot hun plichten. Heel interessant is de categorie één boek per maand. Als we kijken naar de blauwe lijn dan zien we een sterke stijging.

De daling van het lezen in de jaren negentig was een gevolgtrekking van de nieuwe informatietechnologie en massacultuur en vooral van de commerciële televisie. In de jaren negentig ging de commerciële televisie Nova van start en bereikte al gauw de hoogste kijkcijfers. Een tweede oorzaak was de globale intrede van de Pc's en van het internet. Uit Saks onderzoek blijkt dat het lezen niet meer daalt en het werd in het nieuwe millennium al gestabiliseerd. Zie de grafiek 2 die gebaseerd is op het eigendom van een bibliotheek met meer dan 200 boeken.

¹⁷ Overgenomen van Sak, Petr, *Kniha a četba v české společnosti na prahu digitálního věku*. Agentura sociologických výzkumů, Praha, p. 10. Zie <http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf> (15. 10. 2009).

Grafiek 2: Eigendom van een PC en een bibliotheek¹⁸

De grafiek hierboven laat de stijging kwantiteit van eigenaars van de PC zien, die van de leeftijd afhankelijk is. De grootste stijging (van 67 % in 2005) gebeurde bij de jongste leeftijdsgroep. Meer dan twee derden van de jongste respondenten hebben een eigen PC.

Wat een eigen bibliotheek betreft, is de situatie tegengesteld. In het jaar 1994 waren er tussen de jongste respondenten 32 % eigenaars van een eigen bibliotheek, in het jaar 2002 21 % en in het jaar 2005 25 % van de jongste respondenten. In het jaar 1994 hadden de jongste respondenten twee keer vaker een eigen bibliotheek dan een eigen PC. Tegenwoordig is de situatie anders; bij dezelfde groep treffen we drie keer vaker een eigen PC dan een eigen bibliotheek. Uit Saks onderzoek blijkt duidelijk dat de hoeveelheid van eigen bibliotheken tussen de bevolking daalt maar de hoeveelheid computers echter stijgt. Dit heeft te maken met de leeftijdscategorie van de respondenten.

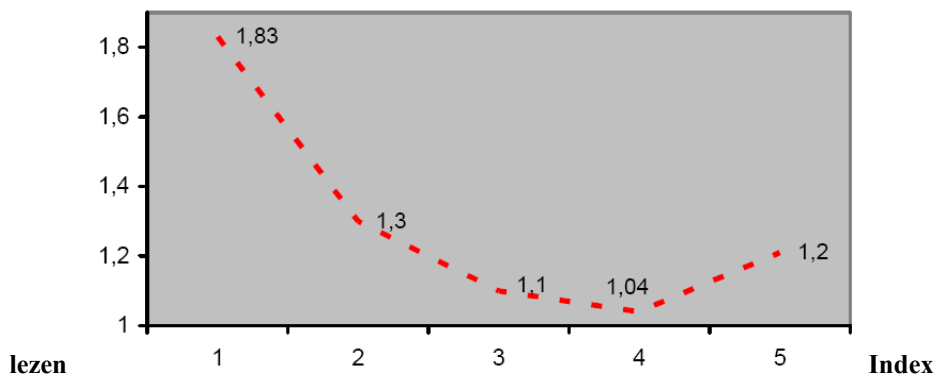
In de volgende grafiek kunnen wij één van andere invloeden zien van de nieuwe technologie op de daling van het lezen. Sak vergeleek een homogene groep respondenten. Zijn respondenten waren hoog opgeleide mensen t/m 30 jaar. Het graf vergelijkt de hoeveelheid gelezen boeken per maand volgens een index van de uitbreiding van een PC.¹⁹

¹⁸ Overgenomen van Sak, Petr, *Kniha a četba v české společnosti na prahu digitálního věku*. Agentura sociologických výzkumů, Praha, p. 12. Zie <http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf> (15. 10. 2009).

¹⁹ De index van de uitbreiding van een PC heeft vier tekens: hoeveelheid uren besteed aan het internet, hoeveelheid uren besteed aan de PC, eigendom van een PC en het gebruik van het e-mail. Wij hebben vijf categorieën van gekregen gegevens gevormd. Categorie 1 heeft de kleinste waarde van de uitbreiding van een PC en categorie 5 heeft de grootste waarde van de uitbreiding van een PC. Groep 5 besteedt de meeste tijd aan PC, internet en e-mails.

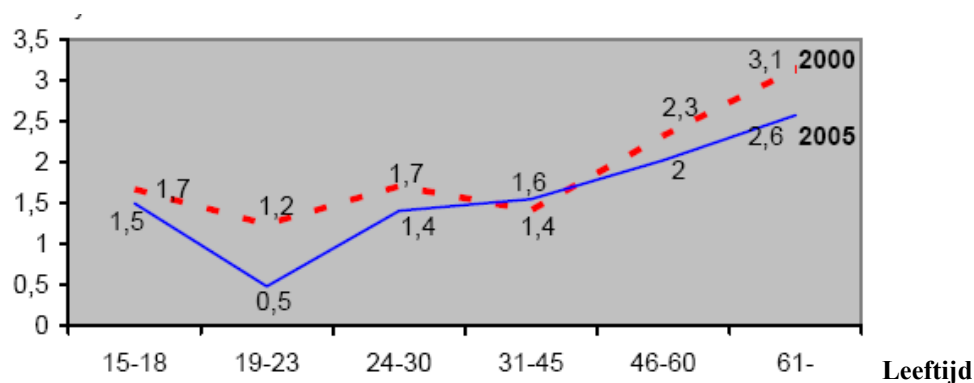
Verder vergelijkt de grafiek de hoeveelheid uren die onze respondenten aan het lezen van de belletrie en aan vakliteratuur besteedden en de hoeveelheid uren besteed aan het internet. In het jaar 1997 was het internet blijkbaar nog niet zo verspreid, maar in het jaar 2005 scoorde hij meermaals hoger dan het lezen. Het lezen van belletrie en vakliteratuur daalt nog steeds.

Grafiek 3: De invloed van de uitbreiding van de PC op het lezen van boeken²⁰

In de grafiek 4 verwerkte Sak de gegevens, die hij in de jaren 2000 en 2005 verzamelde. Wij kunnen uit zijn grafiek afleiden dat alle leeftijdsgroepen, behalve de leeftijdsgroep 31 t/m 45 jaar, in het jaar 2000 meer lezen. De grootste daling was bij leeftijdsgroep 19 t/m 23 jaar. Deze leeftijdsgroep, waaronder ook de universiteitsstudenten, besteedde aan het lezen van boeken gemiddeld een half uur per week. En dat is niet veel. Deze leeftijdsgroep maakt ook het meest gebruik van de nieuwe technologie.

Grafiek 4: Het gemiddelde aantal uren besteed aan het lezen²¹

²⁰ Overgenomen van Sak, Petr, *Kniha a četba v české společnosti na prahu digitálního věku*. Agentura sociologických výzkumů, Praha, p. 13. Zie <http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf> (15. 10. 2009).

²¹ Overgenomen van Sak, Petr, *Kniha a četba v české společnosti na prahu digitálního věku*. Agentura sociologických výzkumů, Praha, p. 14. Zie <http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf> (15. 10. 2009).

In het jaar 2005 gaven al sommigen van de respondenten de voorkeur aan het lezen van een elektronisch boek, zgn. e-boek. De kwantiteit van de e-boek-lezers was eerder bescheiden, maar wij moeten wel ook met dit fenomeen rekening houden. 1 % van alle respondenten las al regelmatig e-boeken, 3 % vaak en 5 % soms.

Maar er moet duidelijk gezegd worden, dat het lezen van een klassiek boek nog steeds bij het leven hoort van twee derden van de Tsjechische populatie. Volgens Sak zijn er wel enkele redenen te noemen waarom mensen het lezen van klassieke boeken verlaten. In het bijzonder is het de verandering van onze cultuur en onze levensstijl in een digitale levensstijl. In een dergelijke levensstijl zoekt het boek slechts moeilijk zijn plaats. Elk boek stelt zijn eigen eisen in ten opzichte van zijn lezer. Elk boek heeft namelijk een lezer nodig die fantasie en geestelijke creativiteit heeft en zo iemand is in de tijd van iconen en digitale informatie niet eenvoudig te vinden. Maar het boek staat ook niet in de hoek en wacht niet tot iemand het vindt. Maar ze transformeert zich in het medium dat tot digitale tijd perk hoort.

4 Projecten die leesbevordering aanmoedigen

4.1 Vlaanderen

In het jaar 2000 kwam de Vlaamse minister van cultuur Bert Anciaux met het idee om de Stichting Lezen²² op te richten. Hij liet zich in Nederland inspireren waar de Nederlandse Stichting Lezen al actief was. De minister benoemde de raad van bestuur met deskundigen uit alle gebieden waarmee het lezen iets te maken heeft – bijv. de media, de academische wereld, de bibliotheeksector, het onderwijs en het boekenvak. Stichting Lezen is werkzame sinds de zomer 2002. Vandaag de dag is de Stichting Lezen een grote nationale alsook internationale organisatie.

Het doel van de Stichting Lezen is de leescultuur in Vlaanderen te verbeteren. De stichting organiseert veel projecten en campagnes om het lezen bij jong en oud te stimuleren. Ze coördineert projecten om de leesgewoontes en leesattitudes van de lezers te ondersteunen. Ze werkt als informatie- en vakcentrum en ze is ook een belangrijke partner met veel ervaring op het internationale niveau. Het merendeel van de door de stichting gecoördineerde projecten wordt met behulp van de bibliotheken, elektronische informatiemiddelen en via hun partners (zoals Stichting Lezen Nederland, de Nederlandse Taalunie) en ook via internationale organisaties (bijv. EURead) tot stand gebracht. Ze werkt met veel andere collega's uit Nederland, Duitsland, Italië, Zwitserland en Groot-Brittannië. Op die manier wisselt met ervaring rond het onderzoek, projecten en natuurlijk ook rond het leesbevorderingbeleid. Verder helpt men elkaar met het organiseren van verschillende internationale congressen en tentoonstellingen.

Hoewel er in Vlaanderen tweeënzeventig literaire verenigingen actief zijn en er vele literaire festivals georganiseerd worden (zoals bijv. *Zuiderzinnen* of *Het Groot Beschrijf*) die heel populair tussen mensen zijn, is het nog steeds niet de meerderheid van de bevolking, die in het afgelopen jaar een boek heeft gelezen. Dit verraden de resultaten uit een onderzoek van de Europese Commissie en deze zijn niet vrolijk.

“Slechts één Vlaming op vier is lid van een openbare bibliotheek. Eén derde van de lidmaatschapskaarten zijn voor de jeugdbibliotheek. En de oplagecijfers van kranten bieden ook al geen vrolijk beeld. Ander onderzoek wijst dan weer uit dat de gemiddelde Vlaming drie

²² Zie <http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?l=001.001> (16. 11. 2009).

uur per dag televisie kijkt. Dat er geen tijd om te lezen zou zijn, is dus geen geloofwaardig excuus. Er is wel tijd voor andere dingen.”²³

Stichting Lezen is lid van de belangrijkste internationale jeugdliteratuurorganisatie die IBBY²⁴ heet. De kinder- en jeugdliteratuur hebben een speciale plaats binnen de Stichting Lezen. Het Focuspunt Jeugdliteratuur is onder meer van belang wegens zijn gespecialiseerde bibliotheek met een uitgebreide collectie van kinder- en jeugdboeken. Een deel van de bibliotheek vormt een grote verzameling van vakliteratuur over de kinder- en jeugdliteratuur. Het belangrijkste doel van het project is het lezen en de deskundigheid van de leesbevorderaars te stimuleren en de kennis van de Vlaamse jeugdliteratuur in het buitenland te verspreiden. Het Focuspunt Jeugdliteratuur ontstond met de ondersteuning van Het Vlaams Fonds voor de Letteren.²⁵

4.2 Stichting Lezen en haar projecten

Stichting Lezen is bezig met veel projecten die aan verschillende leeftijdscategorieën zijn aangepast. In dit hoofdstuk stellen we elke categorie en haar projecten kort voor.

4.2.1 0 – 6 jaar

Voor deze leeftijdscategorie wordt een geweldig project Boekbaby's²⁶ gemaakt. In de jaren 2005 – 2007 werd door de onderzoekers van de universiteiten van Gent en Antwerpen in tien Vlaamse steden en gemeenten een pilootproject uitgevoerd waaraan driehonderd gezinnen met baby's hebben deelgenomen. Toen de kindjes van de deelnemers zes maanden oud waren, kregen ze een Boekbaby's-pakket gratis aangeboden van de plaatselijke bibliotheek. Zo'n pakket voor de kleinsten bevat één postkaartje met het logo, één boekbaby's-affiche, één brochure met boekentips, één boekje uit stof of een badboekje. De onderzoekers hebben uit de deelgenomen gezinnen tweeëntachtig ouders met kindjes gekozen

²³ Overgenomen van <http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?l=001.001> (16. 11. 2009).

²⁴ IBBY (International Board on Books for Young People) is een niet-winstgevende internationale organisatie die mensen, de kinderboekenspecialisten van over de hele wereld verbindt. IBBY was in het jaar 1953 in Zürich in Zwitserland opgericht en heeft vandaag leden in zeventig landen. Zie ook <http://www.ibby.org/index.php?id=about> (17. 11. 2009).

²⁵ Het Vlaams Fonds voor de Letteren is een Vlaamse openbare instelling (VOI), opgericht op 30 maart 1999, actief sinds 1 januari 2000. Verder zie <http://www.fondsvoordeletteren.be/nl/1/content/141/over-het-vfl.html> (23. 10. 2009).

²⁶ Meer informatie vindt men op <http://www.boekbabys.be/new/project/pilootproject.php> (17. 11. 2009).

die verder aan een uitgebreid onderzoek hebben meegedaan. De bedoeling van het onderzoek was om vast te stellen hoe de gezinnen met de boeken zullen omgaan. Vanaf september 2008 gaat het project in twintig Vlaamse gemeenten door. Een plaatselijk consultatiebureau van Kind & Gezin²⁷ zorgt ervoor dat elk kindje van zes maand een Boekbaby's-pakket krijgt. Kind & Gezin moedigt tevens de ouders aan wier kinderen vijftien maanden oud zijn om in de lokale bibliotheek het vervolgBoekbaby's-pakket af te halen. In de gemeenten die aan het project niet deelnemen, krijgen de kindjes een mooie Boekbaby's-Brochure met tekeningen van Kristien Aertssen²⁸. Het hoofddoel van dit project is om de ouders en hun kinderen samen van de boeken te laten genieten. Niet wachten dus tot de kinderen vier jaar oud zijn maar vanaf een zeer jonge leeftijd met het lezen beginnen is de voornaamste boodschap van deze actie. De samen doorgebrachte tijd is een investering in verhouding tussen ouders en kinderen die kan niets vervangen. De kinderen die al vroeg met boeken kennismaakten, zijn beter in het lezen, rekenen en vooral lezen ze graag.

4.2.2 Voorleesweek

*“Voorlezen het leukste kwartiertje van de dag”*²⁹ is het motto van de Voorleesweek voor dit jaar. Voorlezen activeert een goede ontwikkeling van de taal, creativiteit, concentratie en sociale vaardigheden bij kinderen. Daarom concentreert de Voorleesweek zich op kindjes van 0 tot 6 jaar. Dit jaar krijgt deze actie een speciale steun van Prinses Mathilde die aan de Voorleesontbijten deelachtig wordt.

4.2.3 6 – 12 jaar

Er wordt een prachtig project Jeugdboekenweek³⁰ met deze categorie gevoegd. De Jeugdboekenweek is het festival van kinderboeken in Vlaanderen dat de Stichting Lezen wordt gecoördineerd. De bedoeling is om tijdens de Jeugdboekenweek een vaste relatie tussen kinderen en boeken op te richten. Stichting Lezen steunt ook samen met haar partners alle

²⁷ Kind & Gezin is de projectpartner. Het gaat om een Vlaamse openbare instelling voor hulp en advies over welzijn van kinderen. Zie <http://www.kindengezin.be> (18. 11. 2009).

²⁸ Kristien Aertssen is illustratrice van kinderboeken die graag gekke situaties tekent. Ze woont in Gent. Meer informatie is te vinden op <http://www.villakakelbont.be/html/auteurs/auteursContent.asp?show=id&id=197> (18. 11. 2009).

²⁹ Overgenomen van <http://www.vorlezen.be/2009/voorleesweek.htm> (23. 11. 2009).

³⁰ Zie ook <http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?1=004.002.001> (18. 11. 2009).

begeleiders die iets met kinderen te maken hebben (bijv. bibliothecarissen, leerkrachten en anderen).

In het jaar 2010 vindt de Jeugdboekenweek plaats van 13 tot en met 28 maart. Het festival duurt twee weken en laat de mooiste jeugdliteratuur zien. De allereerste Jeugdboekenweek ging van start in het jaar 1972 dankzij het initiatief van Clara Haesaert³¹ en Hendrik Jaspers. Elk jaar is er een ander thema. Het allereerste thema was: “Betere boeken in meer kinderhanden” en in het jaar 2010 is het thema “Recht op boeken!”. Het gaat erom dat alle kinderen recht moeten hebben op boeken want boeken zijn nu eenmaal de echte vrienden die in een moeilijke situatie kunnen strelen. Voor dit thema wordt een mooi affiche door illustrator Klaas Verplancke³² en vormgever Kris Demey gecreëerd.

In het kader van de Jeugdboekenweek kan elke school haar leesmaterialen, de boekenpakketten bestellen. De boekenpakketten worden in zes leeftijdscategorieën verdeeld: kleuters, eerste leerjaar, tweede en derde leerjaar, vierde en vijfde leerjaar, zesde leerjaar en kinderen die moeite hebben met lezen. In elke boekenpakket vinden kinderen zes boeken met een verschillend genre en een affiche en een brochure met tips voor de boeken die over de kinderrechten zijn. In de kleutercategorie is er ook een vertegenwoordiger van ons land, namelijk schrijvers Petr Horáček³³ en zijn boek “Kleine Muis zoekt een huis”. Met dit boek won Horáček in het jaar 2007 de prijs voor het beste Prentenboek van het Jaar.

4.2.4 12 – 15 jaar

Met deze categorie gaat het project Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen³⁴ gepaard. De Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen, de KJV dus, is een jury van kinderen en jongeren tussen de 4 – 16 jaar. Iedereen wie wil, kan lid worden van de jury. Haar werk is het beste boek uit elke leeftijdsgroep te kiezen. Alle leden van de jury zijn volgens leeftijdsgroepen in leesgroepen ingedeeld. Elke leesgroep krijgt haar eigen boekenlijst die genomineerd zijn. Elke lijst bevat 10 boeken. De leden van de leesgroepen ontmoeten elkaar in de plaatselijke bibliotheek waar ze de boeken bespreken. Wie alle boeken van de lijst heeft gelezen, kan over de boeken stemmen. Alle stemmen van heel Vlaanderen worden geteld en het favoriete boek in elke

³¹ Clara Haesaert is een Vlaams dichteres. Ze debuteerde in 1953 met gedichtbundel *De Overkant*; meer over haar is te vinden op http://www.dbnl.org/tekst/bork001nede01_01/bork001nede01_01_0528.php (5. 5. 2010)

³² Klaas Verplancke is een Vlaamse illustrator en auteur. Hij studeerde aan het Sint-Lucas Instituut te Gent; meer over hem is te vinden op <http://www.klaas.be/klaas/indexk.html> (23. 11. 2009).

³³ Vergl. Petr Horáček, http://www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=2&sm=1&id=5179, (23. 11. 2009).

³⁴ Zie http://www.kjv.be/wat_is_kjv/index.php (23. 10. 2009).

leeftijdscategorie wordt door de jury bekroond. Na het stemmen organiseert de KJV een feest waar alle deelnemers voor uigenodigd zijn, alsook de leden van de jury, auteurs en illustratoren van de genomineerde boeken. Het KJV-feest vond dit jaar in Brussel plaats. Dit jaar hebben 6798 leden van de jury gestemd.

4.2.5 15 – 18 jaar

Fahrenheit451³⁵ is een project waarin een doelgroep 15-plussers uit het TSO³⁶ en BSE³⁷ een centrale rol speelt. Dit project wil nieuwe en moderne methoden gebruiken om onder hun huid te kunnen kruipen.

Een inspiratie ervoor was het Britse project Reader Development. Het hoofddoel ervan is een lezer met optimistische leeservaring. Het middelpunt is niet het boek of de auteur, maar wel de lezer. *“Een boek dat je zelf ontdekt, kan meer voldoening geven dan een “ontdekking” op een verplicht lijstje. Een positieve leeservaringen is het resultaat van “het juiste boek op het juiste moment op de juiste plek”.*³⁸ Dit is het motto van de Reader Development-beweging en ook van Fahrenheit451. Fahrenheit451 werkt met individualiteit van de lezers. Het houdt rekening met hun hobby's, interesses, vrije tijd en dit alles bepaald of een boek succes bij lezers zal hebben of niet. Fahrenheit451 helpt met de oriëntatie in de boeken die elk jaar in grote hoeveelheid worden uitgegeven. Ermee helpt webpagina Boekenzoeker.org. Iedereen die een boek op maat zou willen hebben, kan het krijgen. Door bemiddeling van een aantal die een persoonlijkheid van de bezoekers betreffen, kunnen de lezers een boek dat bij hen past vinden.

Fahrenheit451 creëert ook promotiecampagnes zoals bijv. het lezen met Bekende Lezers, het voorlezen met jonge acteurs en actrices e.a. Een van de geweldige campagnes is *De Weddenschap*. Het is een campagne waarin drie Bekende Vlamingen jongeren uit de TSO en BSO uitnodigen om drie boeken vanaf 6 oktober tot en met 6 april af te lezen. De drie Bekende Vlamingen zijn: Eline de Munck, actrice en zangeres, Matteo Simoni, acteur en Erwin Verweken, wielrenner, wereldkampioen van veldrijden.

³⁵ Zie <http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?1=004.004.001> (22. 11. 2009).

³⁶ TSO - Technisch secundair onderwijs

³⁷ BSE - Beroep secundair onderwijs

³⁸ Overgenomen van <http://www.fahrenheit451.be/meerweten/index.html> (22. 11. 2009).

De drie Bekende Vlamingen moeten ook drie boeken die ze gekozen hebben in dezelfde periode lezen. Eline en Matteo vinden zichzelf geen grote lezers. Erwin houdt van lezen. Met het project wil de Stichting Lezen laten zien dat er voor iedereen een boek bestaat.

4.2.6 Boekenzoeker.org

Boekenzoeker.org³⁹ is een ander project dat het lezen bevordert. Deze keer gaat het om webpagina waar iedereen een boek volgens eigen smaak kan vinden. De webpagina is in drie leeftijdscategorieën ingedeeld: 8 – 12 jaar, 12 – 15 jaar en 15 – 18 jaar.

Iedereen die deze webpagina heeft geopend, wordt met behulp van eenvoudige vragen geleid om het beste boek te kunnen kiezen. De vragen betreffen eigenschappen van de lezer, zijn interesses en stemming. Deze webpagina biedt een rijk aanbod van boeken van alle genres. Dus iedereen kan echt een boek naar zijn zin uitkiezen.

4.2.7 Volwassenen

Voor volwassenen wordt een project *Iedereen Leest*⁴⁰ voorbereid. Stichting Lezen gaat van een informatie uit dat mensen boekentips meestal in vakkundige materialen kunnen vinden en ze niet gezellig zijn voor iedereen. Daarom werd een webpagina bedacht waar iedereen zijn mening over boeken kan uiten en met andere mensen over de boeken kan praten en zijn tips toevoegen. Op deze grond heeft een groot boekenplatform met duizenden boekentips ontstaan. Een onderdeel van het project zijn leestips voor lezende treinreizigers die in Metro of op Radio1 worden bekendmaken.

Stichting Lezen organiseert veel andere projecten in samenwerking met haar partners zoals de Vlaamse overheid, Stichting Lezen Nederland en de Nederlandse Taalunie. Tot hun projecten behoren ook bijv. Gedichtendag, Kinderconsul, Leesplekken en de Leeslijst.

4.3 Leesbevordering in Nederland

³⁹ Vergl. <http://www.boekenzoeker.org/8%2B/BoekenzoekerHandleiding.pdf> (23. 11. 09).

⁴⁰ Zie <http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?1=004.005.001> (23. 10. 09).

4.3.1 Stichting Lezen in Nederland

De belangrijkste organisatie die de leesbevordering in Nederland ondersteunt, is Stichting Lezen. Stichting Lezen in Nederland was in het jaar 1988 door de Koninklijke Boekverkopersbond, het Nederlands Uitgeversverbond en de Vereniging van Openbare Bibliotheken opgericht. Stichting Lezen wordt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap beheerd en financieel ondersteund.

Stichting Lezen in Nederland was een grote inspiratie voor Stichting Lezen in België. En zoals nauwe partners en medewerkers in vele gezamenlijke projecten heeft de stichting in beide landen dezelfde of dergelijke doelen, activiteiten, evenals de organisatiestructuur. In dit hoofdstuk worden verder de projecten voorgesteld die alleen in Nederland aan de gang zijn.

4.3.2 Kunst van Lezen

Het programma Kunst van Lezen⁴¹ werd door het Nederlandse kabinet geïnitieerd. In de lente 2008 schreef minister Plasterk⁴² aan de Tweede Kamer: *“Lezen en literatuur geven glans aan het leven. Om die reden wil ik dat ieder kind kennismaakt met de waarde en het plezier van. En over het enorme belang van lezen bestaat geen discussie.”*⁴³ Het was een impuls voor het stichten van Kunst van Lezen. Het hoofddoel van dit programma is om ieder kind van het lezen laat te genieten. De organisaties die alles coördineren, zijn: Vereniging van Openbare Bibliotheken en Stichting Lezen. Ze werken met andere organisaties samen mee zoals bijv. Schrijvers School Samenleving en vele andere.

Kunst van Lezen beheert nu vier programmalijnen:

- Proef met Boekstart in Nederland
- Faciliteren bibliotheek binnen piloot taalachterstanden
- Kennismaking cultuurhistorische canon
- Landelijk dekkende voorziening van netwerken

4.3.3 Boekstart

⁴¹ Zie http://www.kunstvanlezen.nl/index.html?page_id=4000 (23. 10. 2009).

⁴² Minister van het OCW, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

⁴³ Overgenomen van <http://www.boekstart.nl/> (21. 2. 2010).

BoekStart⁴⁴ in Nederland en Boekbaby's⁴⁵ in Vlaanderen zijn de projecten die uit Groot-Brittannië zijn overgenomen. In principe zijn ze dezelfde. Ze onderscheiden zich alleen in details. Het project BoekStart is in het jaar 2008 van start gegaan en het project Boekbaby's al in het jaar 2006. De bovengenoemde projecten worden in beide landen in het openbaar zeer populair.

4.3.4 Faciliteren bibliotheek binnen piloot taalachterstanden

Dit interessante project⁴⁶ is gericht op een samenwerking tussen de bibliotheken en het basisonderwijs. Het loopt al op 60 basisscholen over het hele land. De eerste vijf pilootprojecten zullen aan het eind van dit schooljaar worden afgesloten. Er zijn al eerste, niet officiële resultaten bekend en ze blijken heel positief te zijn. De meerderheid van de betrokkenen is heel geestdriftig over dit project.

En wat is het doel van dit project? Het doel is een duurzame samenwerking tussen de leerlingen, leerkrachten en bibliotheekmedewerkers en een plezier van het lezen. Aan het project werken twaalf bibliotheken samen en elke van ze heeft haar eigen aanpak van het samenwerken. Sommige bibliotheken richten zich direct op het werk met kinderen, andere met de leerkrachten. Maar wat ze gemeen hebben zijn mooie nieuwe boeken die regelmatig op scholen door de bibliotheekmedewerkers gepresenteerd worden. Daarnaast gaan hand in hand andere leesbevorderingactiviteiten die direct in de klas gebeuren. Het resultaat trad spoedig in. Kinderen vinden dat lezen prima is en ze lezen meer en graag. Leerkrachten kunnen zeggen dat kinderen erg belust zijn om een nieuw boek te kunnen kiezen. Kinderen praten onderling over de boeken, maar ook met de leerkrachten alsook met de bibliotheekmedewerkers. Op die manier bouwen ze een speciale relatie op tegenoverboeken en beleven plezier aan lezen.

Om het alles goed te kunnen functioneren, is een andere ontwikkeling van de bibliotheekmedewerkers van belang. Ze zouden iets over taalonderwijs, leesproblemen en didactische werkvormen moeten weten. Daarom heeft Kunst van Lezen aan het ROC⁴⁷ Midden Nederland hulp gevraagd en samen hebben ze een module Bibliotheekmedewerker in

⁴⁴ Overgenomen van <http://www.boekstart.nl/page/7001/Over%20Boekstart> (23. 10. 2009).

⁴⁵ Over dit onderwerp zie meer in het hoofdstuk 3.2.1, p.14.

⁴⁶ Zie http://www.kunstvanlezen.nl/index.html?page_id=4002 (21. 2. 2010).

⁴⁷ ROC staat voor regionaal opleidingscentrum.

het Basisonderwijs ontwikkeld. Deze module zal vanaf de herfst 2011 in het hele land aanbieden.

Een onderdeel van dit project is ook de cursus Open Boek die de basisschoolleerkrachten tot leescoördinator opleidt. De taak van een leescoördinator is om het leesbevorderingbeleid te bewaken, het contact met de bibliotheken te onderhouden, activiteiten te organiseren en een jaarplan van leesbevordering op te stellen. Het leesbevorderingwerk wordt door de leescoördinator gegarandeerd.

4.3.5 Kennismaking cultuurhistorische canon

De cultuurhistorische canon Entoen.nu⁴⁸ is bedoeld voor alle liefhebbers van de Nederlandse cultuur en geschiedenis en vooral voor de leerlingen en leerkrachten in bovenbouw basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Een definitieve versie van de Canon van Nederland werd in de Ridderzaal⁴⁹ op 3 juli 2007 gepresenteerd. Vanaf september 2010 wordt de Canon opgenomen in de kerndoelen van het basisonderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs.

De canon is een verhaal dat rond vijftig belangrijkste evenementen van Nederland wordt gecreëerd. Elk evenement heeft zijn eigen zog. venster. Er zijn dus vijftig vensters die in woord en beeld worden gepresenteerd. Bij elk venster kunnen wij ook aanbevolen literatuur vinden. Deze literatuur, de lijst van jeugdboeken, werd door een kinderboekenexpert en de directeur van entoen.nu samengesteld. De lijst bevat 300 oorspronkelijk Nederlandse en vertaalde jeugdboeken. Deze lijst kunnen wij op de website van het Leesplein⁵⁰ vinden. Er zijn alle informatie overzichtelijk in leeftijdsgroepen ingedeeld:

1. Laten lezen – voor volwassen bemiddelaars
2. Voorleesplein – voor 0-6jarigen
3. Kinderboekenplein – voor 6-12jarigen
4. Jeugdboekenplein – voor 12-16jarigen

⁴⁸ Overgenomen van <http://www.entoen.nu/over> (23. 2. 2010).

⁴⁹ De Ridderzaal was vroeger een kasteel dat door Willem II wordt gebouwd. Tegenwoordig is het een plaats waar de Eerste en Tweede Kamer samen vergaderen. Verder is het ook een plaats voor officiële koninklijke evenementen. Overgenomen van http://www.tweedekamer.nl/hoe_werkt_het/de_tweede_kamer_in_beeld/ridderzaal/index.jsp (23. 2. 2010).

⁵⁰ Zie meer op <http://www.leesplein.nl/colofon.php> (23. 2. 2010).

Bij elke groep zijn er nog andere informatie en tips voor culturele activiteiten, leestips, spelletjes en andere. Leerlingen evenals de docenten hebben hun eigen ingangen die volgens verschillende niveaus van het onderwijs gedeeld worden.

Dankzij dit project is er een nieuwe wedstrijd ontstaan die De Nieuwe Schoolstrijd heet. Het is voor meesters en juffrouwen bedoeld. Het doel van het project is ook om de leerkrachten de boeken van de lijst te laten kiezen en lezen.

De rol van de bibliotheken is dan om de geselecteerde boeken heel goed te presenteren. De bibliotheek zal de boeken van de lijst zo veel mogelijk in dienen te hebben. Zowel in de bibliotheken als op school zouden ze op een goed zichtbare plaats moeten liggen en goed beschikbaar te zijn.

4.3.6 Landelijk dekkende voorziening van netwerken

Voor Kunst van Lezen is het project van de ontwikkeling van leesbevorderingnetwerken⁵¹ een kernpunt. Het is zeer belangrijk om een goed functioneel netwerk te creëren. Het doel van de netwerken is om een intensieve relatie tussen alle deelnemers en de bibliotheek als leider tot stand te brengen. Ze kunnen er alle ervaringen en kennis over leesbevordering onderling uitwisselen. Ze kunnen ook beter op hun integrale visie van leesbevordering samenwerken. Kunst van Lezen heeft in samenwerking met de PSO's⁵² een brochure uitgegeven. De brochure heet *Het plezier in lezen staat voorop* (2008). In deze brochure kunnen wij een uitleg vinden hoe een welvarend leesbevorderingnetwerk te maken valt.

4.3.7 Leeskunssst

Het project Leeskunssst⁵³ werd opgericht om een relatie tussen de kunst-, cultuur- en literatuureducatie te stimuleren. Talendocenten werken met docenten ckv⁵⁴ samen en hun poging brengt een nieuwe impuls voor literatuureducatie waardoor de leerlingen evenals de docenten zich laten inspireren. Het project loopt al het derde jaar. De doelgroep is scholen

⁵¹ Overgenomen van http://www.kunstvanlezen.nl/index.html?page_id=4004 (24. 2. 2010).

⁵² PSO's staat voor de Provinciale Service Organisaties. <http://www.debibliotheeken.nl/nieuws/artikel/archive/2010/january/06/article/oprichting-van-de-stichting-pso-nederland/> (24. 2. 2010).

⁵³ Zie <http://www.leeskunssst.nl/> (24. 2. 2010).

⁵⁴ Ckv staat voor culturele en kunstzinnige vorming.

voor voortgezet onderwijs, docenten Nederlands en ckv- coördinatoren, openbare bibliotheken en cultuurorganisaties.

Andere projecten van Stichting Lezen zijn bijv. Lezen centraal, Lezen in het VMBO en De Nationale Voorleeswedstrijd en andere.

4.3.8 VoorleesExpress

Er wordt mij persoonlijk favoriet project De VoorleesExpress⁵⁵ voorgesteld. De VoorleesExpress is een project dat voor Nederlandse kinderen met een taalachterstand is bedoeld. Heel vaak zijn dat de kinderen die Nederlands als tweede taal gebruiken, de zgn. allochtonen.

Het idee van voorlezen in allochtone gezinnen is in Cultureel Projectbureau SodaProducties in Utrecht ontstaan, namelijk in de Utrechtse wijk Kanaleneiland waar de grondlegsters Anne en Marieke Heinsbroek wonen en waar ze in het jaar 2005 Cultureel Projectbureau SodaProducties hebben opgericht. De voornaamste aanleiding daarvoor was het feit dat de meerderheid van allochtone kinderen in de multiculturele wijk Kanaleneiland met het Nederlands problemen hebben. Het project is in januari 2006 in Utrecht begonnen. Al heel snel hebben naast 35 voorleesgezinnen aan het begin zelfs 150 gezinnen per jaar meegedaan. In 2008 wordt het project ook in andere steden geïntroduceerd. Het project kreeg al veel nieuwe liefhebbers en heeft al tot nu toe veel positieve resultaten geboekt.

Het idee is vrij simpel. De voorlezers krijgen één of meer gezinnen dicht bij hun woonplaats. Ze bezoeken hun voorleesgezin telkens 's avonds een half jaar lang (20 weken). De voorlezers zijn vrouwen tussen de 18 en 35 jaar, aangezien de meerderheid van de voorleesgezinnen moslims zijn. En in de islamitische gezinnen is het niet toegelaten om een vreemde man te laten komen als de vader niet thuis is. De kinderen tussen de 2 en 8 jaar worden door hen voorgelezen. Dit is de meest geschikte leeftijd. Kleinere kinderen beschikken niet over zoveel concentratie en de ouderen zijn al te groot voor het voorlezen. De bedoeling is om ervoor te zorgen dat de allochtone kinderen een goede relatie krijgen met het Nederlands, dat hun woordenschat vergroot en vooral dat ze in aanraking te komen met Nederlandse boeken, cultuur en met de autochtonen. Dit kan grote kansen en mogelijkheden voor hen en voor het leven van hun ouders brengen. Na verloop van de 20 weken gaan de ouders zelf voorlezen. Maar ze worden nog steeds door de voorlezers gestimuleerd want voor

⁵⁵ Overgenomen van <http://www.voorleesexpress.nl/Voorleesexpress.aspx> (25. 2. 2010).

sommigen is het niet eenvoudig in het Nederlands voor te lezen. Ze kunnen natuurlijk ook in hun moedertaal voorlezen, dan blijven de kinderen in contact met beide talen. Voor de voorlezers is dit een kans om een allochtoon gezien te ontmoeten. Voor beide partijen is het een mogelijkheid om elkaar beter te leren kennen. Het is een grote gelegenheid om de vooroordelen kwijt te raken.

Het belang van dit project kunnen wij in woorden van Jet Boeke, de ambassadrice van de VoorleesExpress samenvatten: *“Voorgelezen worden, daar heb ik zulke heerlijke herinneringen aan, dat gun ik elk kind en ik zal het voorlezen ook altijd en overal met hart en ziel stimuleren. Daarom rijd ik van harte mee met de VoorleesExpress, want ik vind dat alle kinderen de kans moeten krijgen om voorgelezen te worden!”*⁵⁶

4.4 Leesbevordering in Tsjechië

Vandaag de dag bestaan er in Tsjechië veel locale en landelijke projecten die de leesbevordering aanmoedigen. Met betrekking tot hoeveelheid van dergelijke projecten worden in dit hoofdstuk alleen de belangrijkste voorgesteld.

4.4.1 Bond van Tsjechische boekverkopers en uitgevers

Svaz českých knihkupců a nakladatelů⁵⁷ is een vereniging die in het jaar 1879 ontstond. Het doel van de bond is de uitbreiding van Tsjechische boeken en nakoming van de beroepsethiek. De bond heeft in het jaar 1997 de vereniging Boekenwereld bv opgericht. De Boekenwereld, BV. concentreert zich vooral op de promotie van de Tsjechische boekenmarkt. De vereniging verzorgt ook de handelsvoorwaarden voor de Tsjechische en buitenlandse uitgevers. De Bond en de Boekenwereld, BV. ondersteunen veel gezamenlijke projecten. Één van de belangrijkste is Wij groeien met het boek mee.

⁵⁶ Overgenomen van <http://www.voorleesexpress.nl/Voorleesexpress.aspx> (25. 2. 2010).

⁵⁷ Overgenomen van <http://www.sckn.cz/index.php?p=historie> (26. 2. 2010). SCKN - Svaz českých knihkupců a nakladatelů

4.4.2 Wij groeien met het boek mee

Rosteme s knihou⁵⁸ is het project waardoor iedereen een inspiratie voor het lezen vindt, alsook een breed assortiment van boeken en leestips en andere interessante informatie en actualiteiten. Het project is in twee hoofdgroepen verdeeld. De ene is Rost'a die voor de volwassenen bedoeld is en de tweede is Rostík en deze is voor de kinderen bedoeld. Kinderen vinden er spelletjes, kennisquizen waarin de hoofdrol een boek speelt, luisterboeken en andere.

Het project Wij groeien met het boek mee is in het jaar 2005 aan de Jaarbeurs de boekenwereld Brno 2005 begonnen. De partners zijn organisaties die zich met de leesbevordering bezighouden, zoals bv. Citarny.cz, IBBY Czech Republic, Český rozhlas, Radio 1, skip en andere.

Het doel van het project is de verbetering en vergroting van lezersgeletterdheid, vooral bij kleuters en scholieren. Tot andere doelen hoort ook de verbetering van de communicatievaardigheid en culturele opleiding van de jeugd. Het project wil de kinderen op een nieuwe en interessante wijze aanspreken. Verschillende media zijn in dit project actief zoals de dagbladpers, tijdschriften voor kinderen en jeugd, Boekennieuws, Boekenwereld – uitzending op ČT 2⁵⁹, uitzending die de leesbevordering op de Tsjechische televisie ondersteunt.

In het kader van het project Wij groeien met het boek mee is er een nieuwe campagne begonnen. De campagne heet *Závislost na celý život*. Waarom is deze campagne ontstaan? Een van de redenen was een traditioneel goede relatie van onze bevolking met de literatuur. De campagne wil deze relatie terugkrijgen en de literatuur zoals aantrekkelijke en creatieve activiteit laten zien. Tot de campagne behoort ook ten minuut durende film waarin bekende mensen op de vragen, die met het lezen iets hebben te maken antwoorden. De vragen zijn bv.: *“Welke rol speelt een boek in uw leven?”* of *“Heeft een boek u al gered?”* Op dergelijke vragen antwoorden bekende mensen zoals Aňa Geislerová, Aneta Langerová, Jiří Macháček, Michal Viewegh en veel anderen. De campagne loopt op de webpagina's: www.sckn.cz, www.rostemesknihou.cz, www.youtube.com, www.facebook.com en ook op webpagina's van de uitgevers en distributeurs.

⁵⁸ Overgenomen van http://rostemesknihou.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=31 (23. 10. 2009).

⁵⁹ ČT 2 is één van de Tsjechische niet-commerciële tv-programma's.

4.4.3 Heel Tsjechië leest kinderen voor

Een andere uniek project is Celé Česko čte dětem⁶⁰. Volgens het hoofddoel van dit project zouden de ouders hun kinderen elke dag twintig minuut lang moeten voorlezen. Iedereen wenst dat zijn kinderen wijze, goede en gelukkige mensen worden. Hoe kan men het bereiken? Lees kinderen voor!

Een inspiratie heeft Tsjechië in een gelopen project Cała Polska czyta dzieciom⁶¹ in Polen gevonden. De Poolse stichting gaf de toestemming voor het gebruik van hun ervaring, kostbare adviezen en succesvolle methodes.

Het project wil laten zien wat voor een enorm belang het regelmatige voorlezen voor het kind heeft. Hoe het belangrijk het is voor zijn emotionele ontwikkeling, evenals voor de ontwikkeling van zijn taalvaardigheid, het denken, heugenis en fantasie. Het verbetert zijn concentratie en zijn vermogen om te kunnen leren. Het voorlezen is ook een schitterende manier van hoe het kind tijdens zijn opvoeding een aantal goede morele voorbeelden kan krijgen en dit maakt zijn zelfbewustheid sterker. Het voorlezen is de beste investering in de toekomst van het kind. Met het regelmatige voorlezen in gezellige moed kunnen de ouders de boeken voor hem attractiever maken dan de televisie of PC. *“Niemand is als een lezer geboren, wij moeten hem de weg laten zien.”*⁶²

Een onderdeel van dit project is ook het voorlezen in de ziekenhuizen. Vrijwilligers, meestal studenten, maar ook werkers bezoeken kinderafdelingen in de ziekenhuizen en lezen kinderen voor in de hele Tsjechische Republiek. Het voorlezen in de ziekenhuizen heeft natuurlijk veel invloed op de geestelijke gezelligheid van de kinderen. De actie vindt al in veel steden plaats, bv. in Praag, Olomouc, Ostrava, Kroměříž, Ivančice en andere. Het is tevens een oproep voor andere ziekenhuizen om een verblijf van kinderen in het ziekenhuis te verbeteren. De vrijwilligers gaan regelmatig naar het ziekenhuis en ze lezen kinderen sprookjes, avontuurlijke verhalen en rijmpjes voor. Kinderen komen dan thuis en ze willen met ouders het voorlezen voortzetten. Vendula Nováková, de vrijwilligster, vertelt over haar ervaring: *“De eerste keer had ik bijna examenvrees. In het ziekenhuis voelt men zich altijd*

⁶⁰ Zie <http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/30/cele-cesko-cte-detem-sup-sup-/o-projektu/> (5. 3. 2010).

⁶¹ Celé Polsko čte dětem. <http://www.calapolskacztytadzieciom.pl/> (5. 3. 2010).

⁶² Overgenomen van <http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/30/cele-cesko-cte-detem-sup-sup-/o-projektu/> (5. 3. 2010).

een beetje zenuwachtig. Bovendien wist ik nog niet hoe de kinderen zullen reageren. Ik word door het voorlezen enthousiast.”⁶³

Een onderdeel van de website is ook voor de ouders bedoeld. In het hoofdstuk Gouden tips⁶⁴ kunnen ze veel leestips vinden. Er wordt ook veel aandacht besteed aan de manier hoe men het meest geschikte/het juiste boek voor kinderen kiest. De tips worden volgens leeftijdscategorieën verdeeld. Er zijn zes leeftijdscategorieën: 0-4, 4-6, 6-8, 8-10, 10-12 en 12-14. Elke groep heeft zijn eigen boekenlijst die voor deze groep geschikt zijn. De lijsten zijn open, ze zijn niet definitief, dus iedereen wie daar zin in heeft, kan er zijn tips aan toevoegen..

Op de website kunnen wij korte opnamen met bekende mensen vinden die de kinderen voorlezen, bv. Zdeněk Svěrák, Aneta Langerová, Jan Hřebejk en anderen. Deze video's zijn een grote inspiratie voor scholen, bibliotheken en andere organisaties die nog niet aan dit project meedoen.

In het onderdeel voor ouders vindt men ook informatie over het pilootproject *Moje první kniha*. Het platform van het project is gelijk als BoekStart of Boekbaby's in Nederland en Vlaanderen. Ouders krijgen voor hun baby zijn eerste boek samen met een brief waarin staat uitgelegd hoe belangrijk het regelmatige voorlezen voor het kind is. Elke stad in ons land heeft de mogelijkheid aan dit project mee te werken.

Veel bekende mensen uit de cultuur- alsook sportwereld ondersteunen dit project vanaf het begin, zoals bv. Michal Horáček, Ema Srncová⁶⁵ die een mooi affiche voor het project maakte of de heer Václav Havel die dit project persoonlijk beschermt.

⁶³ “*Poprvé jsem měla trochu trému. V nemocničním prostředí je člověk vždycky trochu nervózní. Navíc jsem nevěděla, jak se děti budou chovat. Ale čtení mě nadchlo.*” Overgenomen van <http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/159/cele-cesko-cte-detem-sup-sup-/cteme-v-nemocnicich/> (6. 3. 2010).

⁶⁴ Zie meer op <http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/13/zlate-tituly/> (6. 3. 2010).

⁶⁵ Ema Srncová is een succesvolle Tsjechische schilderes van naïeve kunst.

4.4.4 Het boek van mijn hart

*Kniha mého srdce*⁶⁶ is een project van de Tsjechische televisie. Dit project werd door het project The Big Read op BBC geïnspireerd. Het doel van dit project is om het lezen en eigen literaire activiteiten van de Tv-kijkers te ondersteunen. Een onderdeel van dit project is ook een Tv-enquête. De kijkers stemmen over hun lievelingsboek, over het boek van hun hart. Tijdens de uitzending (periode vanaf april t/m oktober 2009) ontstonden twee boeken. Het eerste boek werd door twaalf Tsjechische professionele schrijvers geschreven en het tweede boek is het werk van twaalf beste Tsjechische amateurschrijvers. Iedereen kan schrijver worden, is de boodschap. Voor beide boeken schreef het eerste hoofdstuk mevrouw Halina Pawlowská, een Tsjechische schrijfster en scenarioschrijfster. Ze schrijft vooral de korte verhalen en feuilletons van haar leven. Sommigen van haar boeken werden gefilmd. De hoofdstukken die door professionals en amateurs worden geschreven, zijn op webpagina van het project en in de bijlage van het dagblad *Právo* gepubliceerd.

In het jaar 2009 heeft het boek *Saturnin* van de schrijver Zdeněk Jirotka deze enquête gewonnen. Er werd ook veel over dit project gepraat. Sommige mensen vonden dit een degradatie van de literatuur. En sommigen vonden het een goed idee voor de ondersteuning van de leesbevordering in de maatschappij.

4.4.5 Leeszalen.cz

Het project *Čítarny.cz*⁶⁷ ontstond in het jaar 2003. In het heden is dit het oudste project op dit gebied in de Tsjechische Republiek. Dit project is niet alleen in Tsjechië actief, maar ook wel in andere landen van Europa en in de Verenigde Staten. De stichter van dit project is de heer Mik Herman. Dit project is uniek zowel in Europa alsook overal ter wereld.

Het doel is vooral de steun van het lezen en creatief denken. Leeszalen.cz is de grootste populaire Tsjechische portaalsite over de boeken voor kinderen en jeugd. Het is voor de ouders, leerkrachten, jeugd en voor het grote publiek bedoeld. Op deze portaalsite zijn nieuws over de boeken, over de boekenwereld, schrijvers en hun profielen en interviews

⁶⁶ Overgenomen van <http://www.ceskatelevize.cz/program/knihamehosrdce/kniha-na-pokracovani/projekt/> (23. 10. 2009).

⁶⁷ Zie meer op http://www.citarny.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=72&Itemid=3930 (8. 3. 2010).

dialogen met hen en andere nuttige informatie te vinden. Er zijn leestips voor kinderen die in leeftijdscategorieën verdeeld worden en ook voor jeugd en voor volwassenen.

Leeszenen.cz bevordert de Tsjechische afdeling IBBY⁶⁸. De Tsjechische vereniging IBBY is een onderdeel van de internationale organisatie IBBY. Vanaf het jaar 1993 reikt de vereniging de literaire prijs Zlatá stuha⁶⁹. Het is een landelijke prijs voor het beste kinderboek en het beste boek voor de jeugd. De boeken worden regelmatig tijdens de Kinderboekenbeurs in Liberec genomineerd. Door deze prijs worden zowel de auteurs als de illustrators en vertalers bekroond.

Het overzicht van de genomineerde boeken voor 2009⁷⁰:

Tabel 1 I. Beeldend deel

1. Eerste lezers	2. Jeugd en kinderliteratuur	3. Initiatief beeldende kunst
O ČERVENÉ KARKULCE (<i>B4U Publishing</i>)	KRÁSA ZEMĚ (<i>Argo</i>)	TICHO HROCHA (<i>Labyrint / Raketa</i>)
schrijfster en illustratrice: Vendulka Chalánková	editeur: Hana Tomková	auteurs: groep van kinderen
fotografie: Šárka Kastnerová	illustrator en grafisch design: Vojtěch Domlátil	illustrator en grafisch design: David Böhm
grafisch design: Carton Clan a Galina Miklínová	CIRKUS CHAUVE (<i>Baobab</i>)	STROMOVKA (<i>Baobab</i>)
PAN KDYBYCH HLEDÁ KAMARÁDA (<i>Paseka</i>)	auteur: Jiří Bilbo Reidinger	auteurs: Jiří Dvořák, Tereza Horváthová
auteur: Pavel Šrut	illustratrice: Dora Dutková	illustrators: groep van kinderen
illustratrice: Galina Miklínová	Grafisch design: Juraj Horváth	grafisch design: Juraj Horváth
grafisch design: Carton Clan a Galina Miklínová	RŮŽE A KROKVICE (<i>Knižní klub</i>)	HIRŠALŮV SKICÁK (<i>Meander</i>)
PISNĚ MRAVENČÍ CHŮVY (<i>Baobab</i>)	schrijfster: Renata Štulcová	auteur: Josef Hiršal
schrijfster en illustratrice: Daisy Mrázková	illustratrice: Renáta Fučíková	illustrator: Petr Nikl
Grafisch design: Helena Šantavá	Grafisch design: Otakar Karlas	grafisch design: Tomáš Machek
MINIMAX A MRAVENEK (<i>Baobab</i>)	ŘECKÉ BÁJE (<i>Albatros</i>)	
auteur: Jiří Dvořák	schrijfster: Alena Ježková	
illustratrice: Radana Přenosilová	illustratrice: Michaela Kukovičová	
grafisch design: Juraj Horváth	grafisch design: Otakar Karlas	

⁶⁸ Overgenomen van <http://www.ibby.cz/> (8. 3. 2010). Over dit onderwerp zie meer in het hoofdstuk 3.1, p. 13.

⁶⁹ Het Goude lint

⁷⁰ Zie meer op http://www.citarny.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2399:nejlepi-dtske-knihy-zlata-stuha-za-rok-2009&catid=48:ceny-v-esku&Itemid=3809 (6. 5. 2010)

Tabel 2 II. Literair deel

1. Eerste lezers	2. Jeugd en kinderliteratuur	3. Non-fictie kinder en jeugdliteratuur
KAM AŽ SMÍ SMÍCH (Meander)	PUNTÍKÁŘI (Mladá fronta)	STROMOVKA (Baobab)
auteur: Radek Malý	auteur: Miloš Kratochvíl	auteurs: Jiří Dvořák a Tereza Horváthová
illustratrice: Anna Neborová	illustrator: Milan Starý	illustrators: goep van kinderen
PÍSNE MRAVENČÍ CHŮVY (Baobab)	JOSEF / JO537 (Baobab)	DRAKA JE LEPŠÍ POZDRAVIT (Mladá fronta)
schrijfster en illustratrice: Daisy Mrázková	schrijfster: Marka Míková	auteurs: Daniela Krolupperová a Miloš Kratochvíl
KDO JE KDO? (Popokatepetl)	illustrator: Martin Kubát	illustratrice: Markéta Vydrová
schrijfster: Libuše Palečková	PAN KDYBYCH HLEDÁ KAMARÁDA (Paseka)	POKLAD BOHA THOVTA (B4U Publishing)
illustrator: Josef Paleček	auteur: Pavel Šrut	auteur: Oldřich Růžička
V PEŘINĚ MYS (Knižní klub)	illustratrice: Galina Miklínová	illustrators: Jan Klimeš, Ján Lastomírsky, Pavel Buchta a Veronika Klímová
schrijfster: Věra Provazníková	MAŘENKA A ČENDA (Brkola)	GRAVITON (B4U Publishing)
illustrator: Josef Lada	schrijfster: Alena Zemančíková	auteur en illustrator: Tomáš Tůma
	illustratrice: Veronika Doutlíková	

Tabel 3 III. Vertaaldeel

1. Jeugd en kinderliteratuur	2. Non-fictie boeken
VĚTRNÁ REPUBLIKA (Baobab)	211 VĚCÍ, KTERÉ ZVLÁDNE KAŽDÉ BYSTRÉ DĚVČE (Mladá fronta)
auteur a illustrator: Olivier Douzou	schrijfster: Bunty Cutlerová
vertaling van Frans: P.Borkovec, T.Horváthová	vertaling van Engels: Radka Kolečáčová
ZRÁDCE PŘÍSAHY – LETOPISY Z HLUBIN VĚKŮ 5 (Knižní klub)	illustratrice: Nicolette Cavenová
schrijfster: Michelle Paverová	JÁ A SVĚT, SVĚT A JÁ (Knižní klub)
vertaling van Engels: Jana Jašová	auteurs: Brigitte Labbé a Michel Puech
illustrator: Geoff Taylor	vertaling van Frans: Hana Rusá
SPUDVEČ! ANEB 70 000 SVĚTELNÝCH LET (Argo)	illustrator: Jacques Azam
auteur a illustrator: Mark Haddon	JAK BYLO SKORO VŠECHNO VYNALEZNO PODLE KOUMÁKŮ (Knižní klub)
vertaling van Engels: Michala Marková	schrijfster: Jilly MacLeodová
EMILY STRANGE – ZTRACENÁ TEMNÁ A ZNUDĚNÁ (Albatros)	vertaling van Engels: Nada Špetláková
auteur: Rob Reger	illustrators: Lisa Swerlingová a Ralph Lazar
vertaling van Engels: Petr Onufer	
illustrator: Buzz Parker	

Tabel 4 IV. Speciale waardering

Uitgeversinitiatief
<i>STROM POHÁDEK Z CELÉHO SVĚTA (Knižní klub)</i>
auteurs: Vladislav Stanovský a Jan Vladislav
illustrator: Stanislav Kolíbal
grafisch design: Stanislav Kolíbal a Marek Jodas
<i>NEBE PEKLO RÁJ (Albatros)</i>
editeur: Petr Šrámek
illustratrices: Radana Přenosilová, Alžběta Skálová a Alžběta Zemanová
grafisch design: 2GD studio
<i>OKNO DO KOMÍNA (Ústav pro informace ve vzdělávání)</i>
schrijfster: Ivona Březinová
illustratrice: Vlasta Baránková

Het Goudse lint voor levenswerk
Jiří Šalamoun
Pavel Šrut

4.4.6 Een nacht met Andersen

Een geweldig project is Noc s Andersenem⁷¹. Dit project wordt door de bibliotheken georganiseerd om de leesbevordering te steunen. Ze willen een persoonlijk voorbeeld aan kinderen geven.

De allereerste Een nacht met Andersen in Tsjechië vond in de bibliotheek in Uherské Hradiště plaats. Twintig kinderen beleefden samen een nacht die vol sprookjes, spelletjes en verbazing was. Het gebeurde in 2000. En waarom is het een nacht met Andersen? Omdat het op 2 april gebeurt en op deze dag wordt de verjaardag van H. Ch. Andersen gevierd.

Dit geweldige idee wordt heel snel in andere bibliotheken uitgebreid. Dit gebeurde met een hulp van Club van kinderbibliotheken SKIP⁷². In het jaar 2001 werd er al in veertig bibliotheken geslaper. Dankzij een elektronische conferentie die Andersen heet, konden kinderen uit verschillende bibliotheken met elkaar chatten. In het jaar 2002 vond deze actie al op 72 plaatsen in Tsjechië evenals in Slowakije plaats. In het jaar 2003 was het al een echte internationale Een Nacht met Andersen want tussen de deelnemers waren de bibliotheken zelfs uit Polen. Er waren al 153 deelnemers. Veel bekende mensen uit de cultuurwereld mailden via de Andersen-conferentie een bericht aan kinderen of werden zelf deelnemers.

⁷¹ Overgenomen van http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem_historie (8. 3. 2010).

⁷² Klub českých knihoven SKIP

Want zoals Zdeněk Svěrák zegt: “*Elk kind heeft een sprookje nodig. Sprookjes zijn een vochtigheid voor de kindergeest.*”⁷³ Dit jaar viert men het tiende jubileum van Een nacht met Andersen en het zal op 26 maart 2010 plaatsvinden.

4.4.7 Kinderboekenbeurs in Liberec

Een andere belangrijke actie is de Kinderboekenbeurs in Liberec⁷⁴. Het is een festival van kinderboeken. Tijdens deze beurs worden de belangrijkste uitgeverijen van kinderboeken in Tsjechië gepresenteerd. Ze presenteren een heel rijk aanbod van kinderboeken, leerboeken en speelgoed. Het programma van de beurs is op kinderen gericht. Ze kunnen kiezen uit veel activiteiten, bv. auteursvoorlezingen, interviews met auteurs of illustrators, toneel- of muziekvoorstellingen. Interactieve workshops met een thema rondom de gepresenteerde boeken maken ook deel uit van de beurs. Regelmatig is er op de eerste dag een feestelijke bekendmaking van nominaties voor de prijs Het gouden lint.

Een onderdeel van het programma vormen tevens vakseminaries en conferenties. In het jaar 2009 was het hoofdthema van de conferentie Succesvollers lezen. Een van de sprekers was ook Mgr. Eva Brázdová Toufarová die een lezing hield over de leesbevordering in Vlaanderen⁷⁵. Haar lezing was heel stimulerend en rijk aan informatie die ik in mijn werk verder kon gebruiken.

⁷³ “*Všechny děti potřebují pohádky. Pohádky jsou vláhou pro dětskou duši.*” Overgenomen van http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem_historie (8. 3. 2010).

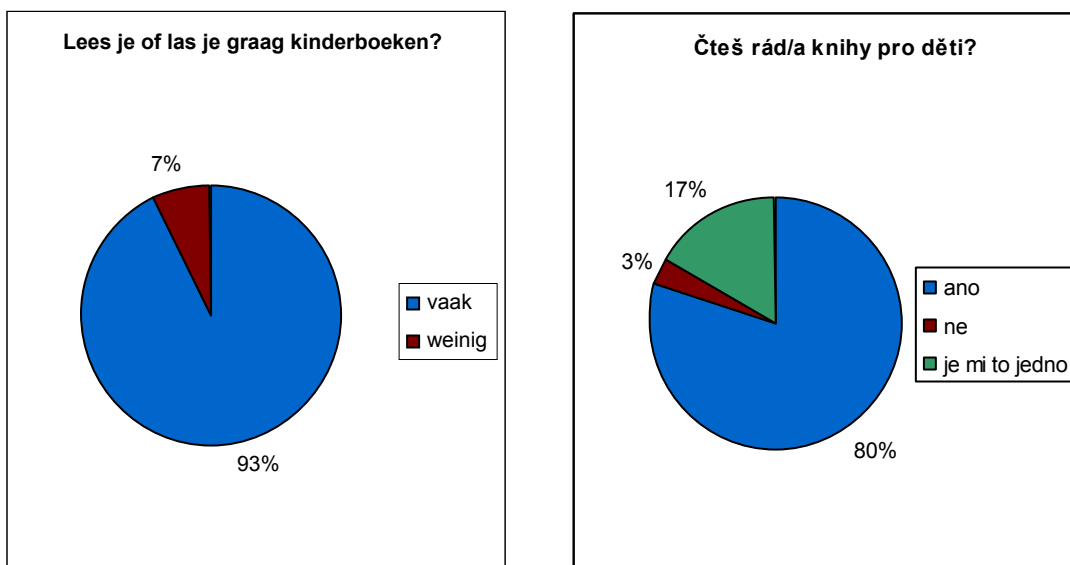
⁷⁴ Overgenomen van <http://www.veletrhdetskeknihy.cz/> (23. 10. 2009).

⁷⁵ Toufarová, Eva, Úspěšní čtou aneb jak to dělají ve Vlámku. Současná vlámská literatura pro děti a mládež, významné vlámské instituce a projekty. In: Koudelková, Eva (ed.), *Současnost literatury pro děti a mládež. Liberec 25.-26. března 2009*. Liberec: Bor 2009, s. 67-80. ISBN 978-80-86807-79-9

5 Enquête

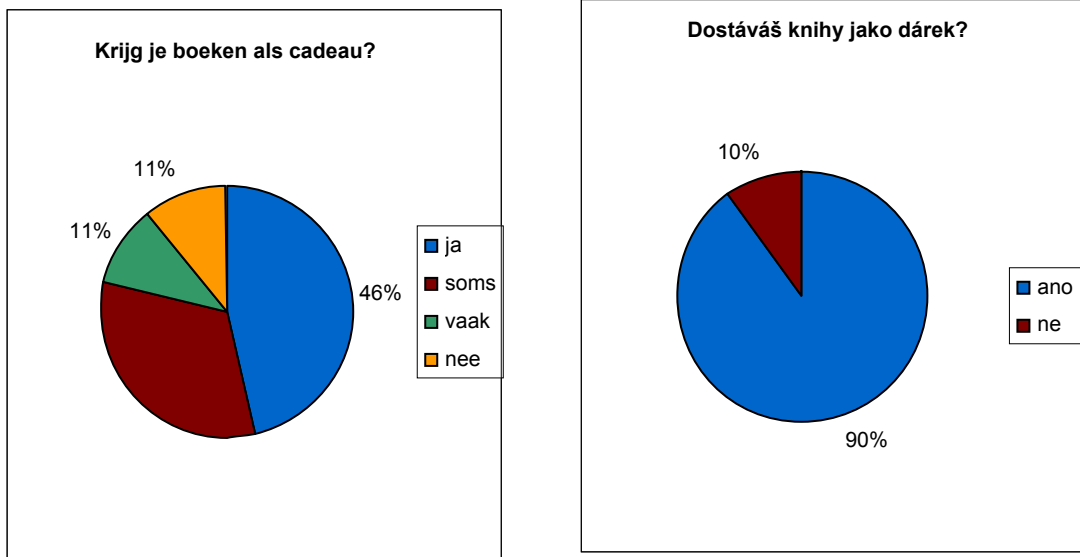
Één van de redenen waarom deze enquête wordt gehouden, was een behoefte om uit te zoeken of de kinderen wel of niet of weinig lezen. De twee formulieren worden voorbereid, één in het Tsjechisch en één in het Nederlands. In beide versies worden de vergelijkbare vragen gesteld. Aan deze enquête namen 58 deelnemers deel, 10 uit België, 18 uit Nederland en 30 uit Tsjechië. Hoeveelheid van de respondenten is niet groot genoeg, maar het kan wel een indruk geven in betrekking tot de besproken problematiek.

Grafiek 5: Lees of las je graag kinderboeken?

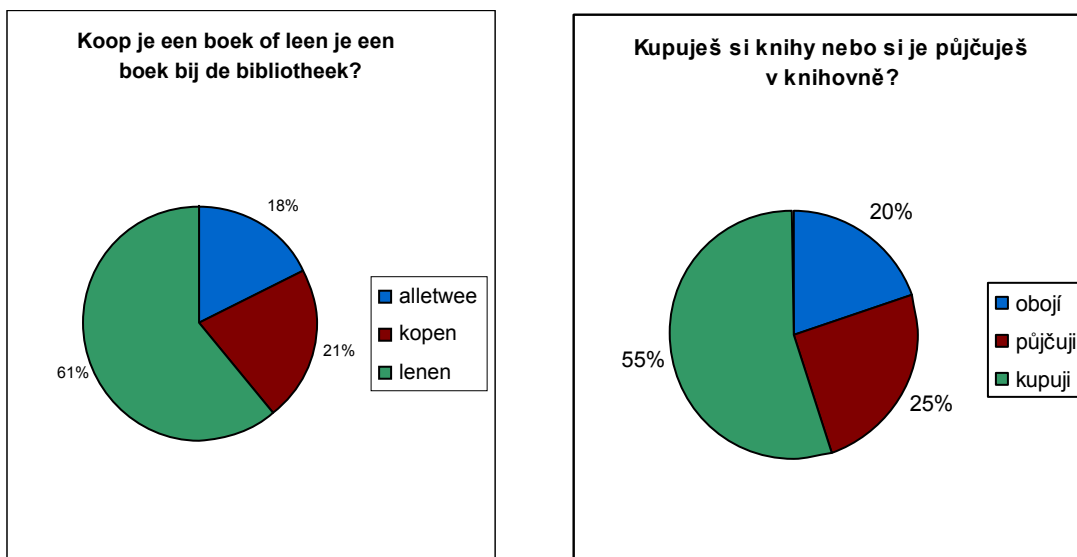
Als we grafiek 5 bekijken, dan zien we dat in Nederland en Vlaanderen 93% kinderen graag boeken lezen. In Tsjechië is het 80%.

Grafiek 6: Krijg je boeken als cadeau?

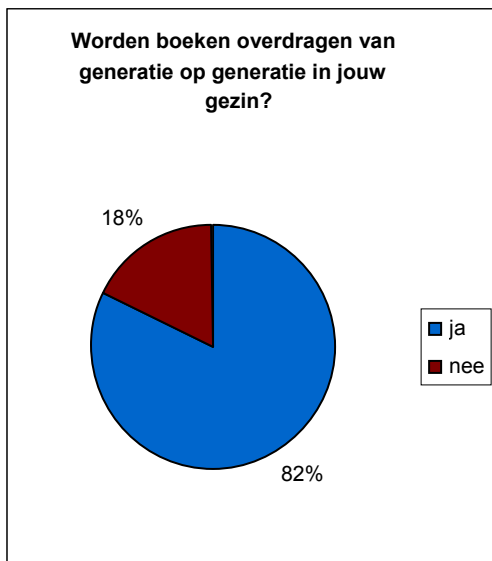
Deze twee grafieken laten zien dat het boek steeds tot populaire cadeaus behoort. Wij kunnen zien dat het voor ouders en nauw gezin van groot belang is om kinderen de boeken te lezen.

Grafiek 7: Koop je een boek of leen je een boek in de bibliotheek?

In deze grafieken is te zien dat de situatie een beetje anders is. Als we de eerste grafiek met de tweede grafiek vergelijken, zien we dat in Vlaanderen en Nederland meer kinderen boeken lenen dan kinderen in Tsjechië. In Tsjechië worden de boeken door kinderen eerder gekocht. Bezoeken de kinderen in Vlaanderen en Nederland vaker bibliotheken dan kinderen in Tsjechië? En als ja, waarom?

Grafiek 8: Worden boeken in jouw gezin overdragen van generatie op generatie?

Als we naar de bovenstaande grafieken kijken, dan zien we dat de boeken tot de belangrijkste dingen in vele gezinnen behoren in alle drie de landen. Ze worden van de ene generatie op de andere overdragen.

6 Conclusie

Eerste bibliotheken bestonden al in oude Sumer, 3000 v. Christus. De oudste universiteitsbibliotheek in Nederland is de Universiteitsbibliotheek Leiden, die in het jaar 1575 ontstond. De oudste bibliotheek in België is de Koninklijke Bibliotheek van België te Brussel, oorsprong is in de 15e eeuw gedateerd. Tot de oudste Tsjechische bibliotheek behoort de bibliotheek te Břevnov 993 n. Chr. Het is de kloosterbibliotheek. Alle behoren tot cultureel erfgoed van hun landen. De bibliotheken bestaan in de benoemde landen al vijf eeuwen. De bibliotheken zijn van belang onderdeel van de leesbevordering. Ze dienen voor brede openbaarheid en hun diensten zijn beschikbaar voor alle lagen van de bevolking.

In het jaar 1774 werd de schoolplicht in het Oostenrijk-Hongarije gewettigd. Vanaf dit tijd groeit er de behoefte aan boeken. Dankzij goede economische situatie ontstond er een nieuwe lezerscategorie van jeugd en kinderen. In de jaren 90 van de 20ste eeuw hebben we gemerkt dat de interesse om te lezen daalt. Dit gebeurde onder invloed van de uitbreiding van de nieuwe media.

Om deze situatie te voorkomen ontstaan er organisaties die de leesbevordering ondersteunen. In de jaren 90 van de 20ste eeuw werd Stichting Lezen Nederland opgericht. In het jaar 2000 ontstond Stichting Lezen in Vlaanderen en de oudste organisatie in Tsjechië, Čítarna.cz, ontstond in het jaar 2003. Alle deze organisaties organiseren en beschermen veel projecten die het lezen stimuleren. Tot de bekendste projecten behoort het project Iedereen leest in Vlaanderen. En andere succesvolle projecten zijn bijv: Celé Česko čte dětem, Boekbaby's, Boekenzoeker, VoorleesExpress enz.

Vanuit het kleine onderzoek waaraan enkele kinderen uit Vlaanderen, Nederland en Tsjechië deelnamen, kan men concluderen dat boeken nog steeds op de voorgrond van hun interesse blijven. De officiële onderzoeken zeggen dat kinderen minder en minder lezen. In werkelijkheid lezen de kinderen misschien de echte literatuur iets minder maar ze lezen wel.

Wij kunnen zien dat het tegenwoordig situatie vooral met de leesbevordering in Tsjechië beter en beter gaat. Er ontstaan veel nieuwe projecten die in de maatschappij zeer populair zijn. Anderzijds zijn er mooie projecten die nog niet tussen de mensen veel bekend zijn. En wij kunnen hopen dat ook in de toekomst nieuwe projecten zullen ontstaan. Misschien zal deze scriptie iemand voor zijn toekomstige baan kunnen inspireren.

RESUMÉ IN HET TSJECHISCH

Tématem této bakalářské práce jsou projekty, které podporují čtenářství ve Vlámku, Nizozemsku a České republice. Cílem bylo zjistit, jak se společnost brání poklesu oblíbenosti čtenářství především mezi dětmi.

Úvod práce podává stručný přehled o historii knihoven, jejich funkci a druzích. Práce se dále zabývá vývojem a rozvojem čtenářství v České republice od dob Marie Terezie, kdy byla zavedena povinná školní docházka. Je zde popsán pokles zájmu o čtenářství pod vlivem rozmachu digitálních médií v devadesát letech minulého století.

Hlavní část práce, tj. kapitola 4, nás podrobně seznamuje s historií a vývojem jednotlivých projektů a s nejdůležitějšími organizacemi, které tyto projekty zaštiťují. Mezi nejdůležitější patří Stichting Lezen ve Vlámku, a Nizozemsku a Celé Česko čte dětem, o.p.s. v České republice.

Práce je ukončena anketou, které se zúčastnilo dohromady 60 dětí z Vlámka, Nizozemska a České republiky. Anketa ukazuje, že kniha stále zůstává v zorném poli našich dětí a mládeže.

RESUMÉ IN HET ENGELS

The topic of this Bachelor Thesis are projects, which uphold reading in Flanders, Netherlands and Czech Republic.

Introduction of this work has brief overview about kinds of libraries, about their functions and history. There is description of the existence of special libraries.

Part of work deals with development and progression of reading in Czech Republic since Marie Teresa, when was introduced compulsory full-time schooling. There is description of reading interest decrease under the influence of the expansion of digital media in 90's .

The main part of this work is divided into the chapters according to single countries. Each chapter introduces us with history and development of each projects and with the most important organizations, which provide the projects. From whom I shall name the most important and it is Stichting Lezen in Flanders and Netherlands. As Czech Republic representative I would like to introduce, The whole Czech reads to children, o.p.s. The objective was to determine, how the society prevents against the declining of popularity of reading especially among the children.

The work ends with public inquiry, which was attended by 60 children from Flanders, Netherlands and Czech Republic. The public inquiry indicates that a book is still in the field of view of our children and young people.

BIBLIOGRAFIE

ČERMÁK, František a Hrnčířová, Zdenka: *Nizozemsko – český slovník*. 1.vydání. Vosnice: Leda, 1997.

DOROVSKÝ, Ivan, a kolektiv. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež I. – zahraniční spisovatelé*. Praha: Libri, 2007.

EEGHEM, Kurt van. *Le petit Kurt. Kleine Encyklopedie van België*. Antwerpen: Standaard Uitgeverij nv, 2004.

ISTENDAEL, Gert van. *Mijn Nederland*. Amsterdam: Atlas, 2005.

ISTENDAEL, Gert van. *Het Belgisch labyrint*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1989.

KATEDRA české literatury PdF MU. *Ladění. Časopis pro teorii a kritiku dětské literatury*. Brno, 2005.

KRIJTT, Kryštof, Pieter J. Goedhart. *Tsjecholand over Tsjechen en Hollanders*. Den Haag, het is in privé-beheer uitgegeven, 2008.

Máčelová, Emmy van den Broecke, Dana Spěváková. *Česko-nizozemský slovník*. 1. vydání. Voznice: Leda 2005.

MATTHIJS, Koen, Draguet Michel. *The Belgians*. Tielt: Uitgeverij Lanno nv, 1993.

MOUTON, Olivier, Wilssens Marie-Anne, Antoine Frédéric, Reynebeau Marck. *België, een manier van leven*. Tielt: Uitgeverij Lanno, Tielt en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2001.

TOUFAROVÁ, Eva, Úspěšní čtou aneb jak to dělají ve Vlámku. Současná vlámská literatura pro děti a mládež, významné vlámské instituce a projekty. In: Koudelková, Eva (ed.), *Současnost literatury pro děti a mládež. Liberec 25.-26. března 2009*. Liberec: Bor 2009, s. 67-80.

WHITE, Colin, BOUCKE Laurie. *The Undutchables*. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar, 1993.

Internetbronnen

URL: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis_van_het_bibliotheekwezen>[cit. 6. 4.2009].

URL: <http://www.kbr.be/informations/histoire_nl.htm>[cit.7. 4.2009].

URL: <<http://www.cuni.cz/>>[cit. 7. 4. 2009].

URL: <<http://www.upol.cz/>>[cit. 7. 4. 2009].

URL: <<http://www.muni.cz/>>[cit. 7. 4. 2009].

URL: <http://wapedia.mobi/nl/Bibliotheek_%28algemeen%29#2>[cit. 8. 4. 2009].

URL: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Openbare_bibliotheek>[cit. 8. 4. 2009].

URL: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Nationale_bibliotheek>[cit. 8. 4. 2009].

URL: <http://en.muziekbibliotheekvandeomroep.nl/mco_page/collectie>[cit. 8. 4. 2009].

URL: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Digitale_bibliotheek>[cit. 9. 4. 2009].

URL:

<http://kisk.phil.muni.cz/wiki/Syst%C3%A9m_knihoven_v_%C4%8CR#Krajsk.C3.A9_knihovny>[cit. 9. 4. 2009].

URL: <<http://www.sdruk.cz/sec/2006/sbornik/2006-0-007.pdf>>[cit. 15. 10. 2009].

URL: <<http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?l=001.001>>[cit. 16. 11. 2009].

URL: <<http://www.ibby.org/index.php?id=about>>[cit. 17. 11. 2009].

URL: <<http://www.fondsvoordeletteren.be/nl/1/content/141/over-het-vfl.html>>[cit.23. 10.2009].

URL: <<http://www.boekbabys.be/new/project/pilootproject.php>>[cit. 17. 11.2009].

URL: <<http://www.kindengezin.be>>[cit. 18. 11. 2009].

URL: <<http://www.villakakelbont.be/html/auteurs/auteursContent.asp?show=id&id=197>>[cit. 18. 11. 2009].

URL: <<http://www.vorlezen.be/2009/voorleesweek.htm>>[cit. 23. 11. 2009].

URL: <<http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?l=004.002.001>>[cit.18. 11. 2009].

URL: <http://www.dbnl.org/tekst/bork001nede01_01/bork001nede01_01_0528.php>[cit. 5. 5. 2010].

URL: <<http://www.klaas.be/klaas/indexk.html>>[cit. 23. 11. 2009].

URL: <http://www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=2&sm=1&id=5179,>[cit. 23. 11. 2009].

URL: <http://www.kjv.be/wat_is_kjv/index.php>[cit. 23. 10. 2009].

URL: <<http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?l=004.004.001>>[cit. 22. 11. 2009].

URL: <<http://www.fahrenheit451.be/meerweten/index.html>>[cit. 22. 11. 2009].

URL: <<http://www.boekenzoeker.org/8%2B/BoekenzoekerHandleiding.pdf> >[cit. 23. 11. 2009].

URL: <<http://www.stichtinglezen.be/content.aspx?1=004.005.001> >[cit. 23. 10.20 09].

URL: <http://www.kunstvanlezen.nl/index.html?page_id=4000 >[cit. 23. 10. 2009].

URL: <<http://www.boekstart.nl/> >[cit. 21. 2. 2010].

URL: <<http://www.boekstart.nl/page/7001/Over%20Boekstart> >[cit. 23. 10. 2009].

URL: <http://www.kunstvanlezen.nl/index.html?page_id=4002 >[cit. 21. 2. 2010].

URL: <<http://www.entoen.nu/over> >[cit. 23. 2. 2010].

URL: <http://www.tweedekamer.nl/hoe_werkt_het/de_tweede_kamer_in_beeld/ridder_zaal/index.jsp >[cit. 23. 2. 2010].

URL: <<http://www.leesplein.nl/colofon.php> >[cit. 23. 2. 2010].

URL: <<http://www.debibliotheken.nl/nieuws/artikel/archive/2010/january/06/article/oprichting-van-de-stichting-pso-nederland/>>[cit. 24. 2. 2010].

URL: <<http://www.leeskunssst.nl/> >[cit. 24. 2. 2010].

URL: <<http://www.voorleesexpress.nl/Voorleesexpress.aspx> >[cit. 25. 2. 2010].

URL: <<http://www.sckn.cz/index.php?p=historie> >[cit. 26. 2. 2010].

URL:
<http://rostemesknihou.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=31>[cit. 23. 10. 2009].

URL: <<http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/30/cele-cesko-cte-detem-sup-sup/o-projektu/> >[cit. 5. 3. 2010].

URL: <<http://www.calapolskaczytadzieciom.pl/> >[cit. 5. 3. 2010].

URL: <<http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/159/cele-cesko-cte-detem-sup-sup/cteme-v-nemocnicich/> >[cit. 6. 3. 2010].

URL: <<http://www.celeceskoctedetem.cz/cz/menu/13/zlate-tituly/> >[cit. 6. 3. 2010].

URL: <<http://www.ceskatelevize.cz/program/knihamehosrdce/kniha-na-pokracovani/projekt/> >[cit. 23. 10. 2009].

URL: <
http://www.citarny.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=72&Itemid=3930 >[cit. 8. 3. 2010].

URL: <
http://www.citarny.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2399:nejlepi-dtske-knihy-zlata-stuha-za-rok-2009&catid=48: ceny-v-esku&Itemid=3809 >[cit. 6. 5. 2010].

URL: <http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem_historie >[cit. 8. 3. 2010].

URL:< http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem_historie>[cit. 8. 3. 2010].

URL:< <http://www.veletrhdetskeknihy.cz/>>[cit. 23. 10. 2009].

BIJLAGE

Beeld 1: Officieel affiche voor Jeugdboekenweek 2010 dat door illustrator Klaas Verplancke en vormgever Kris Demey gecreëerd wordt.

Beeld 2: Officieel affiche voor de campagne Heel Tsjechië leest kinderen voor dat door illustratrice Ema Srncová gecreëerd wordt.

ANOTACE

Jméno: Kateřina Lempartová

Název katedry a fakulty: Katedra nederlandistiky FF UP Olomouc

Název bakalářské práce: Leesbevordering in Vlaanderen, Nederland en Tsjechië

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mgr. et Bc. Eva Brázdová Toufarová

Počet znaků: 78. 604

Počet příloh: 1s. příloh

Počet titulů použité literatury: 12

Klíčová slova: Česká republika, čtenářství, dítě, historie, knihovny, mládež, Nizozemsko, podpora, projekty, Vlámko

Krátká charakteristika:

Tématem bakalářské práce jsou projekty na podporu čtenářství ve Vlámku, Nizozemsku a České republice. Práce obsahuje stručné shrnutí o historii knihoven, o jejich základních funkcích a rozdělení. Cílem této práce je získat komplexní přehled o organizacích a projektech, které podporují čtenářství v již jmenovaných zemích. Nedílnou součástí práce je anketa, která nastiňuje vztah současných dětí ke knihám.